

NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA
KÖMLŐD

NEVELÉSI PROGRAMJA

2010

A programot írták a nevelőtestület tagjai:

Juhász Rezsóné óvodapedagógus

Makné Bóka Tünde óvodapedagógus

Mosonyi Károlyné óvodapedagógus

Senkár Béláné óvodapedagógus

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	6.o.
Előzmények	6.o.
Az intézmény bemutatása	6.o.
II. Gyermekképünk, óvodaképünk	8.o.
2.1. Gyermekkép	8.o.
2.2. Óvodakép	9.o.
III. Az óvodai nevelés feladatai	14.o.
3.1 Az óvodai nevelés célja	14.o.
3.2 Az óvodai nevelés általános feladatai a személyiségfejlesztés területén	14.o.
3.2.1 Egészséges életmódra nevelés	14.o.
3.2.2. Az óvodás korú gyermek érzelmi élete az érzelmi szocializáció	20.o.
3.2.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	26.o.
3.2.4. Értelmi nevelés	31.o.
3.3 Inkluzív nevelés	33.o.
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei	36.o.
4.1 Személyi feltételek	36.o.
4.2. Tárgyi feltételek	38.o.
4.3. Az óvoda kapcsolatai	39.o.
4.3.1. Az óvoda és a család kapcsolata	39.o.
4.3.2. Az óvoda és az iskola kapcsolata	41.o.
4.3.3. Az óvoda és a tagintézmények kapcsolata	42.o.
4.3.4. Az óvoda és az Oroszlányi Kistérségi Szakmai munkaközösség kapcsolata	43.o.
4.3.5. Az óvoda és a Művelődési Intézmények kapcsolata	43.o.
4.3.6. Az óvoda és az egészségügyi szakemberek kapcsolata	44.o.
4.3.7. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata	44.o.
4.3.8. Az óvoda és a Nevelési Tanácsadó kapcsolata	45.o.
4.3.9. Az óvoda és a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	

kapcsolata	45.o.
4.3. 10. Az óvoda és az Egyház kapcsolata	46.o.
4.4. Az óvodai élet megszervezése	46.o.
4.4.1. Napirend, hetirend	47.o.
4.4.2. A tevékenységi formák szervezési jellemzői	48.o.
4.4.3. A fejlődés nyomon követése	48.o.
V. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	49.o.
5.1. Játék	49.o.
5.2. Vers, mese	58.o.
5.3. Ének, zene, énekes játék	63.o.
5.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka	66.o.
5.5. Mozgás	68.o.
5.6. A külső világ tevékeny megismerése	71.o.
5.6.1. Hagyományörzés az óvodában	74.o.
5.7. A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése	76.o.
5.8. Munka jellegű tevékenységek	77.o.
5.9. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	80.o.
VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	82.o.
VII. Az óvoda hagyományos ünnepei	83.o.
VIII. Sajátos feladatok, szolgáltatások az óvodában	85.o.
8.1. Gyermekek- és Ifjúságvédelmi munka az óvodában	85.o.
8.2. Szolgáltatások	90.o.
8.3. Dokumentációs rendszer	90.o.
IX. A helyi program törvényi előírásokkal való összhangja	92.o.
Érvényességi rendelkezések	92.o.
Záradék	93.o.
Legitimációs záradék	94.o.

Az óvoda jellemző adatai:

Neve: Napközi Otthonos Óvoda

Székhelye: Kocs, Szabadság tér 6..

Alapító és fenntartó szerv: Kocs Községi Önkormányzat

Székhelye: Kocs, Komáromi u.5.

Alapító okirat száma: 40/1999.(VI.14)

Módosítva: 44/2000.(VIII.03)

Módosítva: 14/2002.(II.28)

Módosítva: 73/2006.(VIII. 29.) K.T. sz. határozata alapján

Jogállása: Közös igazgatású közoktatási intézmény , részben önálló költségvetési szerv

Felügyeleti szerv: Kocs ÁMK

Alapfeladata: Óvodai nevelés, az épület 2 csoporttal történő működést tesz lehetővé

Az óvoda vezetője és a program benyújtója:

Senkár Béláné

I. Bevezetés

1.1 Előzmények

2009 szeptemberétől a Kocsi ÁMK tagintézménye vagyunk.

2006. augusztus 1-től 2009. augusztus 31-ig Kecskéd – Kömlőd Kistérségi Társulás tagjai voltunk. .

2005 novemberében Kecskéd és Kömlőd Község Önkormányzata is csatlakozott az Oroszlányi Többcélú Kistérségi Társuláshoz. E szervezeti formán belül több feladat ellátását a kistérség közösen látja el. Többek között az oktatást is.

A fenntartó önkormányzat szemszögéből nézve elkerülhetetlen volt ez a lépés, hiszen nem engedhették meg maguknak azt, hogy lemondjanak plusz normatív támogatásról.

A társulás után csak a költségvetés lett közös, az intézmények szakmai önállósága megmaradt.

Pozitív hozadéka is volt az összevonásnak, a közös rendezvények, az egymáshoz közelítő munkatervek és egyéb dokumentumok.

Az óvoda nevelőtestülete 2007-ben felülvizsgálta az 1999-ben elfogadott, 2004-ben a törvényi előírásokkal kiegészített Helyi Nevelési Programját, és úgy találta, hogy több helyen is, átgondolásra, módosításra, bővítésre szorul, nem csak a szervezeti átalakulás miatt.

1.2. Az intézmény bemutatása:

Az óvoda épülete 1950-ben épült, eredeti funkciója szerint is óvodának. Kellemes családi házas környezetben helyezkedik el, a környezeti tapasztalatszerzés karnyújtásnyira van a gyermekektől.

1964 decemberéig csak időszakos, az idénymunkák elvégzésének idejére a gyermekek felügyelete céljából volt félnapos óvoda a községben.

1965. július 12-én a gyermeklétszám erőteljes csökkenése miatt, ideiglenesen bezárásra került az óvoda.

1969-től szülői kérésre az akkori Járási Tanács foglalkozott az újraindítás kérésével, de mivel évekig nem volt rá megfelelő számú igény, így csak 1975-ben indult be újra egy csoporttal.

Ekkor egy képesítés nélküli óvónő és egy dajka felügyelt a gyermekekre.

Az ételmezést akkor az óvodában működő konyha látta el.

Az évek során folyamatosan emelkedett a gyermeklétszám, ami szükségessé tette a második csoport beindítását.

1985-től két részben osztott csoporttal dolgoztunk, majd 1993 szeptembere óta vegyes csoportjaink vannak.

1975-től 1995-ig az óvoda munkáltatója az általános iskola igazgatója volt, 1995-től 2000-ig önálló intézmény voltunk, 2000-től 2006-ig, mint ÁMK működtek község oktatási intézményei, és 2006 szeptembere óta csatlakoztunk az Oroszlányi Kistérségi Társuláshoz.

2009 szeptemberétől a Kocsi ÁMK tagintézménye vagyunk.

Az elmúlt évtizedek alatt az intézmény folyamatosan bővült, korszerűsödött. 1992-ben történt egy belső átalakítás. Ekkor a helyben működő konyha megszűnt az óvodában,- ez időtől a közelben lévő Főzőkonyha látja el a gyermekek étkeztetését- így kerülhetett sor arra, hogy mindkét csoport számára külön egészségügyi helyiségek kerüljenek kialakításra.

1996 óta gázfűtés van az óvodában.

A gyermekek részére tágas udvar biztosítja a játék, levegőzés feltételeit, ahol fás, ligetes, füves, szilárd burkolat rész biztosított. Telepítése, elrendezése ideális a mindennapi mozgás megvalósításához.

Intézményünkbe közvetlen környezetünkben, érkeznek a gyermekek. A kétkeresős családmodell jellemző. A munkanélküliség miatt a családok egyre nehezebben tudnak gondoskodni gyermekeikről. Vannak családok, ahol a létszükségletek kielégítésének megteremtése a szülők alapvető célja, vannak olyanok is, ahol a gyermeki luxus is biztosított.

Gyermekeink átlag 9- 10 órát töltenek az óvodában, ahol szeretetteljes, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben neveljük őket. Tiszteletben tartjuk a gyermeki jogokat, tiszteljük és elfogadjuk a másságot

II. Gyermekképünk, Óvodaképünk

2.1. Gyermekképünk

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a közösségben.

Tisztelik szüleiket, az óvónőket, a dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk.

Képesek szeretetet adni, másokra figyelni, társaikért tenni.

Törekszünk arra, hogy a gyermekek érezzék jól magukat az óvodában, érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye őket körül.

Legfőbb élményforrása a játék legyen, amely a személyiségfejlesztés színtere, a tanulás, a készség-képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Korához képest érezze a család, az óvoda, a szülőföld fontosságát.

Ismerje környezetének szokásait.

Legyen büszke magyarságára, ismerje meg népének kultúráját, hagyományait.

Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikáljanak, érzelmeiket képesek legyenek verbális és nonverbális módon is kifejezni, érdeklődők.

Magatartás –és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudóak, szeretik és védik a természetet.

Ahol a gyermekek képesek különbséget tenni a jó és a rossz, a szép és a csúnya, a helyes és a helytelen között.

Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

Bízunk abban, hogy nevelőmunkánkkal segítjük e megfogalmazott gyermekkép valóra váltását.

2.2. Óvodakép

TE FONTOS VAGY NEKEM RÁD FIGYELEK SEGÍTEK NEKED BIZTONSÁGOT ADOK NEKED

Vagyis: Tisztellek téged, fontos vagy nekem, csakis rád figyelek és segítek neked, ha szükséged van a segítségemre.

Alapvető feladatunknak tartjuk a gyermekek emberi méltóságának, jogainak biztosítását az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével.

Ennek érdekében az óvónők nevelőmunkáját áthatja a gyermekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, a szereteten, az őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia.

Törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására, biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását

Törekszünk egy olyan pedagógiai környezet kialakítására, ahol biztosítjuk minden (tehetséges és sajátos nevelési igényű) gyermek közreműködő részvételét a tevékenységbe, egyéni képességüknek és fejlődési ütemüknek megfelelően. A befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt.

A differenciált személyiségfejlesztést az egyik legfontosabb feladatunknak tekintjük.

Differenciálni kell a követelményekben, a módszerekben, az időben, a nevelési és tanítási eljárásokban, a motivációban, az értékelésben.

Nevelésről vallott felfogásunk, hogy engedjük kibontakozni azt, ami gyermekben van, ami benne más, ami egyszeri.

Tudomásul vesszük azt, hogy a gyermek minőségileg más, mint a felnőtt, a gyermek nem „kis felnőtt”, hogy meg kell ismerni a gyermek egyéni és életkori sajátosságait, ha nevelni és fejleszteni akarjuk őket.

Minden gyermek ismerje és tudja meg értékeit, de azt is érzékelje, hogy melyek a hiányosságai. Ezt természetesen minden lelki feszültség nélkül fogadja el.

Módszertani szabadságunk addig terjed, amíg a másik szabadságát nem korlátozza. Alapvető feladatunknak tekintjük a komplexitást. Sokrétű fejlesztő munkával arra törekszünk, hogy a gyermek egész személyisége alkalmassá váljon az iskolai életre. Ahol pedagógiai céljaink megvalósításához folyamatosan jó minőségi munkát végzünk partnereink megalégedésére.

Szeretnénk, ha az óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot, vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyermekek a napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal tölthetnék, kreatív, jókedvű, mindig megújulni képes óvónők irányításával.

A szülő joggal várja el, hogy a gyermeke egyszeri, megismételhetetlen, a gyermek fejlődése szempontjából nagy jelentőségű „óvodáskor” magas szakmai színvonalú pedagógiai környezetben, boldogan teljék.

Minden erőnkkel ezen munkálkodunk.

Kiemelt nevelési elveink

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvoda csak a családdal együtt tudja betölteni nevelő szerepét. Azon vagyunk, hogy kölcsönös bizalom hassa át az óvónő kapcsolatát a családdal.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés övezzé.
- A gyermeklélektanra épülő, a játék kiemelten fontos szerepét hangsúlyozó óvodai nevelést tartjuk számunkra követendőnek.
- Az óvónő hivatásából fakad: a gyermekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, nagyfokú tolerancia, empátia.
- Az óvoda nevelési hatása segítse elő, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően legyen képes a környezetéhez való legoptimálisabb alkalmazkodásra.
- Törekszünk a 3-7 éves gyermekek egész személyiségének komplexfejlesztésére a szükséges feltételek megteremtésével.
- Nevelésünkben kiemelten figyelünk az anyanyelv ápolására, a tiszta, tagolt beszéd kialakításával, gyermekek beszédének, szókincsének fejlesztésére.
- Fontosnak tartjuk a közvetlen környezet megismertetését, megszerettetését, hogy kialakuljon a gyermekekben a szülőföldhöz való kötődés.

- Megalapozzuk az iskolai életre való felkészülést.
- A családi nevelést kiegészítve biztos támpontot nyújtunk ahhoz, hogy a kisgyermek érdeklődő, fogékony személyiséggé váljék.
- Elfogadjuk az inkluzív pedagógiát, differenciáltan fejlesztünk és értékelünk.
- Minden óvodáskorú gyermek esetében feladat a prevenció, de ez a SNI gyermekek esetében kiemelt hangsúlyt kap, és kiegészül a korrekció és a kompenzáció elvével.
- Gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosításra a hozott hátrányok kompenzálására.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.
- A néphagyományokat, népszokásokat megismertetjük azért, hogy múltunk értékei fennmaradjanak, tovább éljenek., az ünnepek, érzelmekre mélyen ható élmények fontos részei óvodai nevelésünknek.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmát tiszteletben tartjuk.
- Segítjük a migráns családok gyermekeinek interkulturális nevelését
- Az óvodán belüli egységes nevelési elvek megvalósulásával a nyugodt, kiszámítható környezet biztosításával mind a gyermek, mind a felnőttek számára.

Az a gyermek, aki egy szakmailag jól felkészült, ráfigyelő óvónő mellett él, sokat mozog, ügyeskedik, kérdez, figyel és játszik, naponta mesét hall, minden az életkorához szükséges és a fejlődés szempontjából fontos képességet működteti. A rajzolás, barkácsolás, az éneklés és mondókázás, ismerkedés a tér és idő lehetőségeivel, a szerepvállalás, amit monológ vagy párbeszéd kísér: játék. Az óvodai élet kialakult fejlesztési területeit tehát teljes egészében magába tudja foglalni ez a tevékenységforma. Valóságos fejlesztési eredményekre törekszünk: az adott életkorhoz illő testi - lelki - szellemi harmónia megteremtésére.

Célunk: hogy a nevelési hatások eredményeképpen kialakuljon óvodás tartásuk, önálló, kiegyensúlyozott személyiséggé váljanak, akik tudnak nevetni, felfedezni, csodálni, s akik nyitottak az új befogadására.

Úgy érezzük, hogy Nevelési Programunk megfelel a 3-7 éves gyermekek életkori szükségleteinek, a szülők igényeinek, az óvodapedagógusaink felkészültségének és a meglévő feltételeknek.

Feladataink ezzel kapcsolatban:

- A gyermek testi – lelki szükségleteinek kielégítése
- Az egészséges életmódra neveléssel a testi képességek, a mozgáskoordináció fejlesztése, a testápolással az egészséges életmóddal kapcsolatos szokások kialakítása.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.
- A gyermek számára derűs, biztonságos, szeretetteljes légkör kialakítása az egyéni képességekhez mért tapasztalat és ismeretszerzés lehetőségének biztosítása, a megszerzett ismeretek rendszerezése, bővítése, mely által a gyermekek eljutnak az önálló feladatmegoldáshoz.
- Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása.
- A gyermekek erkölcsi tulajdonságainak, közösségi szokásainak helyes megalapozása.
- Az elmélyült játék lehetőségének biztosítása által a gyermek fantáziájának a gazdagítása, vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása
- A helyi hagyományok megismertetése, ápolása, a gyermekek identitástudatának erősítése.
- Biztosítjuk az életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő tevékenységeket, valamint a gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi feltételeket.

- A nevelési és fejlődési hátrányokkal küzdő gyermekeket differenciáltan fejlesztjük, a részképességekben elmaradottakat szakemberek segítségével felzárkóztatjuk

Elvárható eredmények:

- A test-lélek és szellem életkorra jellemző összhangja.
- A nagy- és kismozgások önálló, bátor, ügyes kivitelezése.
- A világ egészére való nyitottság és ráhangoltság.
- Egyénileg, párban és csoportokban folyó játékokra való alkalmasság.
- Viselkedés keretlensége, az emberi együttélés szabályaihoz való igazítása.
- Élénkség a fegyelmezési helyzetek minimumával.
- Az akadályok legyőzésének változatos megoldása.
- A kompromisszumkötések gyakorisága.
- Elemi tájékozódás az emberi kapcsolatokban, térben, időben, a dolgok és történések ok-okozati rendjében, fontossági sorrendjében.
- A tág értelemben vett tanulási vágy és képesség.
- Az „én már tudom” büszkesége. Kisebb megbízások teljesítése.
- Helyzethez illő, érthető beszéd.
- Annak jelei, hogy csökken a viselkedés érzelem és indulatvezéreltsége.
- Megjelennek a fogalmi gondolkodás jelei.

III. Az óvodai nevelés feladatai

3.1 Az óvodai nevelés célja:

Az óvodából az iskolába való átmenet tartalmilag újszerű kidolgozása.

Az inkluzív pedagógia, az együttnevelés elterjesztése.

Az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése.

A gyermeki személyiség kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem, a speciális gondozást igénylő gyermekek ellátásának figyelembe vételével.

3.2 Az óvodai nevelés általános feladatai a személyiségfejlesztés területén

Az óvodáskorú gyermek testileg és szellemileg gyorsan fejlődik, a világot érzékszerveivel veszi birtokába, tevékenységeit érzelmei motiválják.

Feladatunk az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ennek tudatában a gyermeki személyiséget a következő területeken fejlesztjük:

Egészséges életmód, életvitel alakítása.

Közösségi nevelés és szocializáció – érzelmi nevelés biztosítása.

Anyanyelvi nevelés és kommunikáció – értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

3.2.1 .Egészséges életmódra nevelés

Célja: A kisgyermeknek olyan szükségleteit elégítse ki, amelyek elősegítik növekedését, fejlődését, hozzájárulnak egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának alakulásához.

Segítse a helyes életritmus és szokások kialakulását, megtanítsa a gyermekeket alkalmazkodni. A gondozási feladatok végzése közben a gyermekek fontos ismeretekhez jussanak (testrészek, testápolási eszközök stb.) és éljék át a testi kontaktus örömeit.

A tevékenységek végzése közben kialakulnak képességeik, jártasságot szereznek, fejlődik önállóságuk és erősödnek erkölcsi tulajdonságaik.

A nevelésnek fontos feladata a gyermek tökéletes fizikai, szellemi, szociális állapotának olyan biztosítása, amely lehetővé teszi számára a környezetével való teljesen kiegyensúlyozott, dinamikus kapcsolatot.

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül, és egymást kiegészíti. Ezért fontosnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemlélet formálását. Az egészségnevelés három részterülete: testi - szomatikus; pszichés - mentálhigiénés; szociális - társas mezőben folyó személyiségformálás.

Miért tartjuk fontosnak a testi nevelést?

Azért, mert megváltozott az életmód, az egyén és környezete közötti kapcsolat; a szellemi munka aránytalan túlsúlya alakult ki; a pszichés túlterhelés, a fokozott ingerek, a nagyarányú stressz hatás, az egyoldalú idegrendszeri megterhelés túlzott igénybevételt jelentenek a gyermek számára. Erőteljesen csökken a szabad levegőn való tartózkodás, tevékenykedés, játék. A gyermek regenerálódása elégtelen, az otthoni táplálkozás terén komoly problémák vannak. A fenti jelenségek indokolják azt, hogy nevelési rendszerünkben a testi nevelés az egészséges életmód alakítása az eddigiéknél hangsúlyosabb szerepet kapjon. Tudjuk, hogy az egészségmegőrzés és a megelőzés elsődleges feladat, egész nap jelen van az óvodai tevékenységek során. Minősége egyrészt az életkortól függ, másrészt nagymértékben befolyásolja a nevelés, az eddigi tapasztalatok, kialakult sémák, az otthonról hozott szokások, elsajátított képességek. A megfelelő életmódot az óvodáskorú gyermek környezetétől sajátítja el, ismeretszerzések, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása során.

Óvodáskorban figyelembe vesszük a gyermek testi fejlődésének főbb sajátosságait: különböző szervek gyorsan és egyenetlenül fejlődnek, gyorsan deformálódhatnak. Kevés a csontokban a mész, foszfor, ezért könnyen görbülhetnek. A rossz testtartás megnehezíti a légzést, táplálkozást, kihat a gyermek közérzetére. A helyes testtartás érdekében fontosnak tartjuk a sok mozgást a szabadban.

Az egészség megóvása, egészséges életmódra nevelés

Fontos feladatnak tartjuk az egészség megvédését, az egészséges állapot változatlanul tartását. Ennek módja a helyes életmód kialakítása, amelyben az elfoglaltságok, tevékenységek, a szabad levegőn való tartózkodás, az ülő és mozgásos elfoglaltságok, a pihenés illetve az alvás arányosan váltakoznak az életkornak megfelelően.

Az egészség megtartását segíti a helyes táplálkozás, amely biztosítja a növekvő szervezetnek az építéshez szükséges, megfelelő minőségű és mennyiségű, napi változatos étkezést, mérsékelt szénhidrát-, és gazdag, sokféle fehérje dús, vitamin és ásványianyag-tartalmú táplálékot.

Ügyelünk az egészségügyi követelmények biztosítására. Így a napirendet úgy állítjuk össze, hogy az rugalmas legyen. Figyelembe vesszük, hogy az életkor meghatározza a terhelhetőséget, a tempót!

Fontos a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai légkör az idegrendszer egészsége szempontjából. Derűs környezetben a gyermek jól érzi magát, nyugodt.

Egészséges környezeti feltételek megteremtése

Az óvodánk udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása, felszerelése az óvodások sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban. A szabad mozgást, az edzést, a változatos tevékenységeket megfelelő felszerelési tárgyak, eszközök szolgálják (mászóka, csúszda, hinta stb.)

Figyelünk a belső tér kialakítására, megfelelő világításra, a szellőztetés fontosságára. A berendezési tárgyak megfelelő méretűek, könnyen tisztíthatóak.

A játékok, eszközök célszerűek, anyagukban megfelelőek.

Igen fontos a higiénés, testápolási szokások kialakítása. A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat, tisztaságigényük kialakítását szolgálja.

Minél fiatalabb a kisgyerek, annál nagyobb szüksége van a testápolásban a felnőttek közreműködésére.

Valljuk, hogy amíg a kisgyerek testi szükségletei nincsenek kielégítve, addig nem tud tevékenyen részt venni a napi óvodai életben.

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de fejleszti az ízlést, önállóságot. Fontos a többrétegű öltözködés, a ruházat anyaga, a megfelelő cipő, a kényelmes ruházat.

Fokozottan figyelünk arra, hogy megelőzzük a baleseteket az épületben, az udvaron, testnevelés foglalkozáson, sétán, kirándulásokon.

A szervezet edzése, a betegségek megelőzése

A testi nevelés dinamikus részfeladata a szervezet aktív megerősítése. Ezzel az egészség gyengülésének, elvesztésének megelőzését biztosítjuk.

Fontos a testi - szellemi - fizikai edzés. Ki kell védeni a káros hatásokat, vagy károsodás nélkül el kell viselni. Edzéssel tudatosan és szervezeten készítjük fel a szervezetet az alkalmazkodásra.

Edzésnél különösen ügyelünk a mértékre. A fokozatosság fontos, de figyelembe kell vennünk a gyermek egyéni edzettségi fokát. A szervezet erősítésének fő formája a mozgáskészség fejlesztése. Ennek biztosítója az óvodai testnevelés foglalkozás.

Célszerű tervezett formában, gimnasztikával előkészítve, játékkal kiegészítve, nagyon fejlesztő hatású. Itt alakítjuk ki a gyerekekben a sokoldalú testmozgást, hogy elsajátíthassák az eredményes mozgásos cselekvéseket, hogy a mozgásigény életszükségletükké legyen. A helyesen megválasztott mozgások többféleképpen erősítik a szervezetet.

Fejlesztjük az erőt, az állóképességet, a gyorsaságot, ügyességet, ruganyosságot.

A fenti pszichofizikai képességek kialakítása érdekében végzett rendszeres testmozgás biztosítja a keringési szervek fejlesztését, edzését.

A természet természetes erőinek felhasználását elengedhetetlennek tartjuk az edzés szempontjából.

A szabad levegőn való tartózkodás, a séta, a kirándulás különösen egészséges. A légfürdőzés fontos az edzés szempontjából.

A napozás előnyei mellett ügyelünk a negatív hatásokra (pl.: a nyári időszakban 11 órától árnyékos helyen tartózkodunk, így védjük a gyerekeket a káros sugárzás ellen).

A szabad levegőn való tartózkodás, a napsütésben való fürdőzés hatványozottan erősíti az óvodás kisgyerek ellenálló képességét.

Az egészséges életritmus, a helyes életmód, a napi tevékenységek, a rendszeres testmozgás, az edzés az egyén kiegyensúlyozottságának, kellemes közérzetének alapvető feltétele.

Az óvónő feladata az egészséges életmódra nevelés terén:

- ☐ Elégítse ki a gyermek szükségleteit.
- ☐ Vegye figyelembe a gyermek egyéni fejlettségét, érési ütemét.
- ☐ A szokás és – szabályrendszer alakítása a gyermekekkel
- ☐ A kialakított szokás-, és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése
- ☐ Ismerje meg a gyermekek étkezési szokásait.
- ☐ A kulturált étkezési szokásainak megismertetése, gyakoroltatása / kanál, villa használata, csukott szájjal rágás, a szalvéta rendeltetésszerű használata/
- ☐ A szülők meggyőzésével a szénsavas, túlcukrozott, serkentőszereket tartalmazó italok kiiktatása
- ☐ Alakítsa ki a gyermekben a tisztaság igényét.
- ☐ Teremtse meg a feltételeket, hogy a gyermekek folyamatosan fejlettségüknek megfelelően végezhesék a testápolási teendőket.
- ☐ A gyermekek környezetében csak annyi tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása, amennyi feltétlenül szükséges
- ☐ A szülők megismertetése a gyermek egészségét szolgáló ruházatának jellemzőivel: lehetőség szerint természetes anyagból készüljön, kényelmes legyen, gumírozása ne legyen túl szoros, a cipő tartsa a gyermek bokáját.
- ☐ A gyermek levegőzésének biztosítása mindennap, mínusz 10 fokig.
- ☐ Teremtse nyugodt feltételeket az alváshoz, pihenéshez (altató, mese, otthonról hozott „rongyi, tenti)
- ☐ Biztosítsa az alváshoz szükséges friss levegőt.
- ☐ Ismerje meg a gyermekek alvási szokásait.
- ☐ Teremtse lehetőséget arra, hogy a nem alvók csendesen tevékenykedhessenek.
- ☐ Erősítse az egészséges életmód fontosságát.

- ☐ Ismerje meg a gyermekek igényeit, egyéni jelzéseit, otthonról hozott szokásait.
- ☐ Bátorítsa a gyermekeket, ismerje el az elért eredményeiket.
- ☐ Alakítsa ki az életkornak megfelelő helyes életritmust, napirendet.
- ☐ A nevelőmunkát közvetlenül segítő munkatársakkal rendszeresen beszélje meg a gondozási és szervezési feladatokat.
- ☐ A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása.
- ☐ Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ A gyermekek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek, használják a WC-t.
- ☺ A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, és a helyére teszik azokat.
- ☺ Szükségleteit képes önállóan kielégíteni.
- ☺ A toalett használatakor a fiúk felhajtják a WC deszkát, és állva végzik el kisdolgukat.
- ☺ A WC-zést követően a fiúk és a lányok is használják a toalettpapírt.
- ☺ A WC-zés és egyéb szennyező tevékenység után kezet mos, a kezét szárazra törli.
- ☺ A tisztálkodási eszközök megválasztásában és használatában önállóak, vigyáznak rá, helyükre teszik azokat.
- ☺ Zsebkendőjüket önállóan használják.
- ☺ Az öltözködésben önállóak, képesek megválasztani a helyes sorrendet.
- ☺ Ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, megkötik.
- ☺ A hőmérsékletnek megfelelően öltözködnek.
- ☺ Ruhájukat összehajtva a helyére teszik. Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre törekvés. Ismerik ruházatuk tisztántartásának lehetőségeit.
- ☺ Esztétikusan terítenek, kulturáltan étkeznek. Megfelelően használják a kanalat, villát, szalvétát.
- ☺ Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasszanak.
- ☺ Étkezés közben halkán beszélgetnek.

- ☺ Az asztal mellett természetes testtartással ülnek.
- ☺ Tudnak ajtót nyitni, csukni, csendben közlekedni.
- ☺ Környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- ☺ Megfelelően használják a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket.

3.2.2. Az óvodáskorú gyermek érzelmi élete, az érzelmi szocializáció

Célunk: a gyermek szociális személyiségjegyeinek fejlesztése az egészségügyi szokások területén, alapvető udvariassági szokások területén, valamint a tevékenységhez kötődő együttműködési formákban.

Válják a gyermek igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van igénye, egyedül is tevékenykedhessen és ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá.

A kisgyermek életkori sajátosságát szem előtt tartva, teret engedünk az egyéni sajátosságok felszínre kerülésének és az egyéni bánásmód fokozottabb érvényesítésének.

Az érzelem összetett lelki jelenség. Mivel a kisgyermekkor az érzelmek dominanciája, uralma jellemzi, ezért tulajdonítunk nagy jelentőséget a gyermek érzelmi fejlődésének. Az érzelmek belső egyensúlyt teremtenek azzal, hogy a külvilághoz való alkalmazkodásunkat egészítik ki az önmagunk belső világához való alkalmazkodással. Az érzelem közvetíti az egyén és a folyton változó helyzetek, események között. Önkifejtésünk energiáját adják, vágyak, ambíciók formájában. Cselekvésre indítanak. Az érzelmileg átfűtött érdeklődés, figyelem és emlékezet sokkal nagyobb határfokú, mint az érzelmileg üres értelmi tevékenység.

Érzelmek környezetünkhöz kötnek, vagy attól taszítanak el és bennünket. A gyermek születésekor érzelmekre való képességet hoz magával. Környezetétől függ - anya, család, bölcsőde, óvoda, stb. - hogy érzelmei milyen irányban fejlődnek, alakulnak.

Az érzelmek, az érzelmi élet a testi állapotra is befolyással vannak. Az érzelmi élet megzavart egyensúlya testi tünetekben is mutatkozhat. Ugyanakkor a biztos érzelmi egyensúly viszonylag rossz körülmények között is jó állapotban képes tartani a gyermeket.

Az érzelemfejlődés során először az alapszintű érzelmek jelennek meg; félelem, harag, düh, öröm, szeretet.

Félelem: Az óvodáskorú gyermek esetében a képi gondolkodás kialakulásával együtt megjelenik a szimbolikus félelem. Ennek leggyakoribb formája a sötétségtől való félelem. A szimbolikus félelmek feloldásában úgy segíthetünk a gyermeknek, ha megküzdési próbálkozásaiban bátorítjuk. Fontos, hogy azt érezze: a félelemmel teli esemény elkerülhető, meg lehet vele küzdeni.

Harag, düh: A harag támadó jellegű érzelem, amely általában agresszivitásra készítet. A düh állapotát gyors energia mobilizáció és elszántság átélése kíséri. A felnőttek feladata, hogy olyan viselkedésmintákat közvetítsenek a gyermekek felé, amelyek segítségével a düh energiáit, a haragot kiváltó probléma jó irányú megoldására használja fel a gyermek. A nevelés feladata nem az, hogy az agressziót teljesen leállítsa, hanem az, hogy az agresszióknak olyan formáit hozza létre, amelyek a társadalom számára elfogadhatóak (önérvényesítő agresszió - asszertivitás).

Öröm, szeretet: Az öröm előzménye valamilyen pozitív, pl. esemény, vágyott dolog elérése. Az egyén elismerést kap, sikert ér el. Az örömet átélő ember pozitívan gondolkodik, empatikusabb embertársaival, nyitott, keresi másokkal a kapcsolatot.

A szeretet mindig társhoz kötött, egy személyhez kapcsolódik, annak jelenlétéhez, vagy létéhez kötött. A szeretetet átélő ember melegséget, bizalmat, biztonságot, nyugalmat él át.

A gyermek személyiségfejlődésének különösen a korai szakaszában kulcsszerepet játszik az anya személye, a tőle kapott szeretet. Fontosnak tartjuk azt, hogy az óvodában is szeretetteljes légkör vegye körül.

Szocializáció

A gyermek szocializációja az a folyamat, amelynek során megismeri szűkebb és tágabb környezetét, annak szokás és normarendszerét, hagyományait, értékeit, együttélési szabályait, életmódját. A szocializáció eredményeként sajátítjuk el anyanyelvünket, kultúránk elemeit és mindazokat az ismereteket, képességeket, készségeket, szokásokat, amelyek nélkül alkalmatlanok lennénk a társas életre. Nem csak formálódunk, hanem mi magunk is közreműködünk a közvetlen környezetünkben

élők személyiségének alakításában. A szocializáció során a játék nagy jelentőséggel bír. A gyermek ebben elsősorban a komplex társas emberi valóságot dolgozza fel, és csak kisebb részben a tárgyat. A szocializációs tanulás során fontos szerepe van az ún. direkt instrukcióknak és érveléseknek. Ezek tulajdonképpen általános információk arról, hogy mit kell mondani vagy csinálni, mikor és hogyan kell ezt vagy azt tenni, bizonyos helyzetekben hogyan kell viselkedni.

Az új gyermekek beszoktatása

A gyermek szocializációja a családban kezdődik, és az óvodában folytatódik. Fontosnak tartjuk, hogy az első benyomások élményszerűek legyenek a szülők, gyerekek egyaránt.

Egy jó óvoda sokban hasonlít egy jól szervezett családi élethez. Amíg a gyermek távol van az otthonától, szülőpótlóra, a családi légkör biztosítására van szükség.

A kapcsolatfelvétel a beíratással kezdődik.

Az óvodák a törvény értelmében csak a 3. életévüket betöltött gyermekeket fogadhatják.

Az ő számukra az a jó, ha nyugodt, kedvező körülmények között az anyával, az érzelmi biztonságot nyújtó családdal maradhatnak legalább 3 éves korukig, ill. még tovább.

Három - négy éves kortól lassan felébred a gyermekek igénye arra, hogy a családon kívüli társas együttlétben is legyen részük, s ilyenkor jó, ha elmehetnek az óvodába.

Azt tapasztaljuk, hogy az óvodába járás kezdetét nem a gyermekek társak utáni vágya, sokkal inkább a családok anyagi helyzete befolyásolja..

Óvodánkban régi hagyománya van már a szülővel együtt történő ún. „beszoktatásnak”

A gyermek beszokását megkönnyíti, ha már rövidebb – hosszabb ideig el tud szakadni az anyától.

. Az intézményünkbe beíratott gyermekeket a kötetlenebb nyári időszakban szívesen fogadjuk egy-egy látogatásra, ismerkedésre a szülővel együtt.

A szülőknek ilyenkor lehetőségük van arra, hogy beszéljenek elképzeléseikről, elvárásaikról. Érezzék, hogy „én és a gyermekem fontosak vagyunk, számítanak ránk”.

Év közben egy napra „Nyitva van az aranykapu „! Ezen a napon a leendő óvodások egy délelőtti jöhetnek az óvodába, amikor játszhatnak a „öreg” óvodásokkal.

A gyermekek csoportokba történő elhelyezésekor figyelünk az egyéni kérésekre. Pl.: testvérek egy csoportba kerüljenek, vagy a szülő kérésére külön, barátok, jó ismerősök kapcsolatainak ápolása azonos csoportba kerüléssel.

Az óvodakezdés időpontjának megválasztásában messzemenően figyelembe vesszük a szülők kérését, igényeit.

Azon vagyunk, hogy egyidőben csak egy gyermek érkezzon újként a csoportba.

A várható gyermeklétszám és névsor ismeretében az új gyermekek fogadása arányosan elosztva és hosszabb távon is tervezhető.

A május végén történő beíratáskor lufibáb ajándékkal fogadjuk a gyermekeket.

A szülőknek egy köszöntő levelet nyújtunk át azzal a szándékkal, hogy a készülődésben segítsük őket.

A befogadás, a gyermek a szülő és az óvodai dolgozók számára is nagy erőpróba. Fontos az óvodavezető és az óvónők összetartó szerepe.

Óvónő feladatai a beszoktatással kapcsolatban:

- Az anyás–apás befogadással teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermek közösségbe való beilleszkedéséhez.
- Teremtsen meg az ideális fogadás feltételeit (Jel választása, otthonról hozott kedvenc tárgyak, mondóka, vers)
- Ismertesse meg a gyermekekkel a csoportszobát, barátságos és vonzó játékfeltételeit.
- Beszéljék meg az óvodakezdés ütemezését
- A gyermek sajátos szokásait megjegyzés nélkül fogadják el, érvényesítsék az elfogadás elvét.
- Figyelje meg a gyermeket a befogadási időszakban, tapasztalatait rögzítse. (Hogyan szokta meg az új környezetet, hogyan vált el a szülőtől, választott-e magának játéktevékenységet, hogyan alakult a kapcsolata az óvónővel, hogyan illeszkedett be az óvodai életritmusba, mi okozott számára örömet vagy nehézséget, hogyan reagált társaira.)
- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtésével segítse a gyermekek társas kapcsolatainak alakítását, „én tudatának”, „én érvényesítő” törekvéseinek fejlődését.

- ▣ Szülői értekezlet keretében tájékoztassák a szülőket az óvoda napi életéről, arról hogy milyen téren számítanak segítő munkájukra, mutassák be az óvoda nevelési törekvéseit.
- ▣ Alakítson ki a gyermekek által jól követhető szokás és szabályrendszer (viselkedési normák, erkölcsi szokások).
- ▣ Kísérje figyelemmel a közösségen belül az egyes gyermekek fejlődési ütemét.
- ▣ Alakítsa ki saját csoportja hagyományait, szokásrendszerét, jelképrendszerét, amely mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- ▣ Vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.
- ▣ Kiemelten figyeljen azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív hatások, társadalmi- kulturális hátrányok gátolják.
- ▣ Működjön együtt a családdal, a gyermekvédelmi szolgálattal, a nevelési tanácsadóval, családgondozóval, a veszélyeztetettség enyhítése, a hátrányok csökkentése miatt.
- ▣ Segítse a gyermekbarátságok kialakulását.
- ▣ Segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
- ▣ Szervezzon közös tevékenységeket a gyermekek és a családok számára

Feladataink az érzelmi nevelés és szocializáció területén

- Megteremtjük azt az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkört, amelyben megvalósul az egymás megbecsülése, a figyelmesség, a segítségnyújtás.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy megtanulja szándékait, érzelmeit mások által is elfogadható módon kifejezni. Önérvényesítés.
- Legyen tiszta és világos képünk, véleményünk a világról, és arról, hogyan is kell az embereknek élni, helytállni, viselkedni.
- A migráns gyermekek beilleszkedésének segítése.
- A nemi identitás kialakulásának támogatása mellett, a tradicionális nemi szerepek határainak tágítása, a sztereotípiák merevségeinek oldása /a fiú is sírhat, a lány is lehet határozott/
- Legyünk őszinték, tudjuk azt, hogy nem csak azzal nevelünk, amit mondunk, követelünk, cselekszünk, hanem a bennünk rejlő indulatok szerint is.

- Az óvónő és a dajka biztonságot, bizalmat, elfogadást és védelmet nyújtson, utánozható mintát adjon.
- Fontos óvónői feladat, hogy megalapozzuk a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonság-jegyeket, az együttélés viselkedésformáit.
- Támogatjuk a gyermekbarátságok kialakulását, a csoporton belüli egymáshoz való kötődéseket.
- Biztosítjuk a fejlődéshez szükséges változatos tevékenységi formákat, a tevékenységekhez a szabadságot, a pontos határok megjelölésével.
- Közös élményekkel (óvoda - csoport) erősítjük az összetartozás érzését./a „mi – tudat „alakítása.
- Kiemelten figyelünk a hátrányos helyzetben élő gyermekekre.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, az óvodában dolgozó felnőttekhez.
- ☺ Képesek a kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és a társakkal.
- ☺ Képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban.
- ☺ Készek a társakkal való együttműködésre.
- ☺ Képesek társaik akaratát tudomásul venni.
- ☺ Elfogadják társaik kezdeményezéseit.
- ☺ Képesek a konfliktusos helyzetek megoldására, kivédésére felnőtt segítsége nélkül is.
- ☺ Örülnek a csoport közös sikereinek.
- ☺ Szívesen tevékenykednek a csoport érdekében.
- ☺ Önállóak a véleményalkotásban, döntésekben, választásokban, a vállalt feladatok elvégzésében.
- ☺ Gyakorolják a tapintatos viselkedést.

- ☺ Ismerik és értik az óvónő metakommunikációs jelzéseit.
- ☺ Tisztelettudóak, figyelmesek a felnőttekkel és társaikkal. Szívesen segítenek, ha annak szükségét látják.
- ☺ Igazmondásra törekszenek.
- ☺ Feladattudatuk kialakulóban van, ami a feladatok megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- ☺ Igyekszenek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- ☺ A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

3.2.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés, kommunikáció

Célunk: hogy a szocializáció folyamatában a beszéd, a kommunikáció, a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze legyen. A kreatív interakciós képesség alakuljon ki. A szocializációt segítse elő, a családi nevelést egészítse ki. Segítse az iskolai alkalmasság kialakulását, előzze meg az iskolai kommunikációs kudarccokat.

A kommunikáció által erősödjen a gyermek biztonságérzete, növekedjen tájékozottsága, gazdagodjanak ismeretei, kapcsolatai, fejlődjen beszédképessége, anyanyelvi kultúrája.

Az óvodai anyanyelvi nevelés a gyerekek és az óvónő állandó, sokféle beszédkapcsolatában fejti ki hatását, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

A nyelv az egyén és a közösség nélkülözhetetlen jelrendszere, gondolataink közlésének eszköze, nemzeti műveltségünk alapja, szavak, fogalmak összessége, gondolkodásmód és észjárás kifejezője.

Az anyanyelvi nevelés célja az érthető, kifejező, hatásos, meggyőző beszéd képességének kialakítása.

Az óvoda az eleven szóbeliség terepe, ahol a szeretetteljes bánásmóddal az érthető, kellemes beszéd is hozzátartozik.

Óvodánkban minden óvónő arra törekszik, hogy beszédmódja utánzásra méltó legyen.

Az anyanyelv tanulása a kifejezés, a megértés, a kapcsolatteremtés végtelen sora.

A kisgyerek nem szóelemeket, szavakat tanul, hanem eseménysorokat tapasztal, amelyhez beszéd tartozik. A szocializációs folyamatban az anyanyelv a gyermeknek eszköz. A kisgyerek beszéde kapcsolatteremtés a társsal.

A beszéd tartalma óvodások esetében: „Figyelj rám!”, „Erősíts meg!”, „Hallgass meg és beszélj hozzám!” - kapcsolatfelvétel és kapcsolatteremtés.

Az anyanyelv tanulása a kisgyerek testi - lelki képességét működteti: a nyelvi nevelés testi, erkölcsi és esztétikai nevelés.

Mi óvónők akkor járunk el helyesen, ha figyeljük a gyerekek egyéni megnyilvánulásait és állandó beszédkapcsolatban állunk csoportunkkal, ha meghallgatunk, beszélünk, mintát adunk az utánzásra. Ha mozdulatainkban, cselekedeteinkben, beszédünkben határozott, de gyengéd eljárásokat alkalmazunk.

Megfigyeltük, hogy egyre több azoknak a gyermekeknek száma, akik valamilyen beszédproblémával küszködnek. Sok esetben előfordul dysgrammatika, szegényes szókincs, megkésett és akadályozott beszédfejlődés.

A köznapi nyelvi megnyilatkozásokban az anyai beszéd jellegzetességeit alkalmazzuk. Lassabb tempóban, több szünettel nyilatkozunk meg.

Az anyanyelvet nem úgy „tanítjuk”, mint az idegen nyelvet, hanem az egészből, a beszédhelyzetekből és a beszédviselkedésből indulunk ki.

Ugyanezt tesszük a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek differenciált támogatásával a magyar nyelv elsajátításában.

Alkalmazzuk a metakommunikatív közlések széles skáláját. A kisgyerek a pillanatban, a jelenben él. Ezért szükséges, hogy a beszélgetés az élményhez kötődjön.

Nem várakoztatjuk a kisgyereket, hiszen tudjuk, hogy elfelejti mondanivalóját.

Mit teszünk a mindennapi beszédhelyzetek kialakításáért?

- Figyelünk arra, hogy megértsük a gyermekbeszédet, annak eredetiségét, jellegzetességeit, báját.
- Természetesnek vesszük, hogy 20-25 kisgyerek között mindig zaj van. A viselkedés szabályozásával megtartjuk ezt természetes határok között.
- Saját magunkon kezdjük a beszédfejelem gyakorlását, a finom mozdulatok, puha hangszín használatát.

- Használjuk a testbeszédet a szavak használata mellett (szemkontaktus).
- Javító megjegyzések helyett a kiegészítő közlést alkalmazzuk.
- Játékidőben lehetőséget adunk a beszélgetésekre.
- A nap folyamán bármikor két - résztvevős beszédhelyzeteket teremtünk.

Az anyanyelv dallama és ritmusa a beszéd gyökere. A gyerekekkel, a gesztusnyelvvvel kombinált közléssel jobban megértjük egymást. A testtartás, a távolságfelvétel, a mozdulat, a hangszín, hangerő, a beszéddallam az erősebb támpont.

A kisgyerek próbálja a nyelvet és nem papagáj módjára utánozza. A nyelvi botlások ebben az életkorban nem hibák, hanem éppen a nyelvi egészség jelei, eleven nyelvhasználat.

Szeretik a szótagismétlő hangalakokat, a játékos ikerítéseket, játékos hangzású neveket.

Az értelmes, egészséges kisgyerek megkérdezi, amire kíváncsi.

A nyelvi botlásokat nem minősítjük, és nem javítjuk, hanem a helyes alakot beleszójuk a saját válaszukba.

A nyelvi rendszerek lassan elrendeződnek a kisgyerekek fejében, ha közlékeny, vidám felnőttek veszik őket körül. Ezt a folyamatot nem szabad siettetni. Az érés és a nevelés együtt fejtheti ki hatását. A beszédtanulás a legkisebb energiafelhasználás törvénye alapján halad. A gyerek mondanivalója őszinte, a közlés rövid utat keres. Nem rendelkezik beszédrutinnal, ezért nyelvének egyik legnagyobb esztétikai értéke a tömörség.

Az anyanyelv tanulása játék, mozgás, állandó gyakorlás, próbálgatás. Állandóan „mondikál” a gyermek, az anyanyelv az óvodai élet egészét átszövi, kiemelt jelentőséggel bír.

Az anyanyelvi nevelés szempontjából az a jó óvoda, ahol minden kinyílik, az érzékek, az érzelmek, a képzelet, a kíváncsiság, a beszédkedv. Az anyanyelvet az egész óvodai nevelés során fejlesszük.

A természetes beszédhelyzetek mellett a mesék és versek szövege magasabb nyelvi minőséget képviselnek. Szórakoztatóak, illenek a kicsik csoportosulásaihoz, a nagyobbak szervezett együttléteihez.

A népmeséink, mondókáink a magyar nép lelkével, beszédével, művészetével szólnak a gyermekhez

A mese- és a versmondás csak a kulturált mindennapi beszéd közegében élmény!

Ezt a beszédajtát gazdagon találjuk.

Az anyanyelvi nevelés kulcsa az óvónő szövegtudása és spontán beszédbeli találékonysága.

Nyelvi hatásuk feltétele a beszédes nevelői légkör, aminek létrehozásában köztünk és a gyerekek között kialakult érzelmi kapcsolatnak meghatározó szerepe van.

Óvónő feladatai az anyanyelvi nevelés terén:

- ☐ Beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan.
- ☐ Mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos.
- ☐ Tartózkodjon a túl erős és a túl halk, monoton beszédétől.
- ☐ Törekedjen a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására
- ☐ Fejlessze a gyermekek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket.
- ☐ Hallgassa meg a gyermeket.
- ☐ Válaszoljon a gyermekek kérdéseire, elégítse ki a kíváncsiságukat.
- ☐ Figyeljen arra, hogy a gyermekek beszédkedve fennmaradjon.
- ☐ Ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját.
- ☐ Figyeljen a családban előforduló beszédhibákra.
- ☐ Hívja fel a szülők figyelmét az otthoni beszélgetések fontosságára.
- ☐ Ismerje meg az óvodába kerülő gyermekek szókincsét.
- ☐ Szűrje ki a beszédhibás gyermekeket, kérje szakember segítségét.
- ☐ Legyen türelmes, érdeklődő, figyelmes és közvetlen, legyen képes a gyermekekkel meghitt beszélgetést folytatni.
- ☐ Törekedjen arra, hogy a gyermekek egymás beszédét figyelemmel kísérik.
- ☐ Közvetítse érzelmeit metakommunikatív elemekkel.
- ☐ Fejlessze a gyermekek metakommunikációs készségét.
- ☐ Bővítse aktív és passzív szókincsüket.
- ☐ Fejlessze beszédértésüket, mondatalkotási készségüket.
- ☐ Késztesse a gyermekeket gondolatainak, érzelmeinek, szükségleteinek, kívánságainak szóbeli kifejezésére.

- ☐ Törekedjen arra, hogy a gyermekek tevékenysége során kialakuljon a párbeszéd, az egymásra figyelés.
- ☐ Érje el, hogy a gyermekek az udvarias beszédformákat használják.
- ☐ Kezdeményezzen hangfejlesztést szolgáló játékokat.
- ☐ Használja a bábjátékot, mint az anyanyelvi nevelés egyik fontos eszközét.
- ☐ Törekedjen arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény és képesség a beszéd kapcsolatokon alapuló együttműködésre.
- ☐ Gondolja át az anyanyelvi nevelés feladatait, az egyes nevelési tartalmak területén.
- ☐ Segítse a gyermekeket, a másság elfogadásában
- ☐ Fejlessze a gyermekek képességét.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése.
- ☺ Képes vizuális, auditív differenciálásra.
- ☺ Térbeli viszonyokat, az idő múlását jelölő kifejezéseket képes felismerni, megnevezni, alkalmazni.
- ☺ Figyelme életkorához képest tartós.
- ☺ Helyesen, tisztán beszél
- ☺ Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.
- ☺ Szókincse életkorának megfelelő.
- ☺ Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- ☺ Bátran, szívesen kommunikál a társaival, a felnőttekkel.
- ☺ Képesek a hallott szöveg megértésére.
- ☺ Verbális emlékezete korának megfelelő.
- ☺ Egyszerűbb történeteket, mesét képes önállóan is elmondani.
- ☺ Ismeri és használja az udvariassági szavakat /kérem, köszönöm, légy szíves stb/
- ☺ Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- ☺ Élményeit, gondolatait el tudja mondani.
- ☺ Alkotás közben beszélgetnek, énekelnek, mondókáznak.
- ☺ A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

- ☺ Figyelmesen végighallgatják társaikat és a felnőtteket.
- ☺ Beszédük megfelelő sebességű, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű.
- ☺ Beszédüket természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- ☺ Minden beszédhangot tisztán ejtenek.
- ☺ A természeti és társadalmi környezetükből szerzett tapasztalatokat, élményeket emlékezetükben felidézik.
- ☺ A testi neveléshez kapcsolódó kifejezéseket ismerik.
- ☺ A tanult mondókákat, verseket, meséket felidézik, eljátsszák.

3.2.4. Értelmi nevelés

Az értelmi nevelés a nevelés azon oldala, amely a művelődési anyag rendszeres feldolgozása során fejleszti az értelmi erőket, képességeket és hat az óvodáskorú gyermek világképének kialakulására.

Mi a feladatunk?

- Fejlesztünk kell az értelmi képességeket.
- Lehetőséget kell adnunk a képességek megnyilatkoztatására.
- Biztosítanunk kell a képességek optimális kibontakoztatásának lehetőségét.

Két alapvető emberi tevékenység kell ehhez: a tanulás és a munka. E kettő elsajátítása és megszerettetése fontos. De szükséges a megfelelő érzelmek átélése, magatartáskultúra kialakítása, a gondolkodás fejlesztése, belső motivációs szükséglet kialakítása.

Az értelmi nevelés akkor tölti be szerepét, ha az egyéni képességek megnyilatkozhatnak. A különböző képességek minden esetben gyakorlati tevékenységet igényelnek és a megfelelő tevékenységek gyakorlásával alakulnak ki.

Értelmi képességek

- A **figyelem** előfeltétele és következménye a tanulásnak. Fejlesztjük terjedelmét, koncentrációját, stabilizációját. Ezért fontosnak tartjuk az óvodai nevelésben a cselekedtetést, tevékenykedtetést.
- A valóságot **észleléssel, érzékeléssel** közvetlenül ismerjük meg. Az érzékszervek fejlődése óvodás korban funkcionális, azaz használat közben

fejlődik. Minél fejlettebb az első inger, annál eredményesebb a folyamat, ezért fontos, hogy minél több érzékszervre hassunk. A megismerő tevékenységek fejlődése a játékhoz kapcsolódik. Az óvodás térben, időben való tájékozódása az élménygondolkodás folyamatán halad.

- A **megfigyelés** fejlesztése és irányítása a tapasztalatszerzésnél fontos mozzanat. Engedjük a kisgyereket „látni”.
- Az **emlékezet** fejlesztése fokozatos és folyamatos. Óvodáskor kezdetén az önkéntelen emlékezet dominál, majd kezd kifejlődni a szándékosság. Kezdetben a mozgás és cselekvés határozza meg a kisgyerek emlékezetét: az emlékezet cselekvésbe ágyazottan fejlődik. Ezután a vizuális emlékezet az uralkodó. Képekre, tárgyakra emlékszik jobban. 5. életév a szándékos emlékezet megjelenésének ideje, megnövekszik az emlékezet terjedelme.
- A **képzelet** szoros kapcsolatban áll az észlelési tapasztalatokkal. Fejlesztünk kell a reprodukív, produktív képzeletet. A gyermeki képzelet legtipikusabb megnyilvánulási formája a játék és mese.
- A **gondolkodásnak** fontos a szerepe a viselkedés szabályozásában, a külvilághoz való alkalmazkodásban (szocializáció), én tudat, önismeret formálásában. Mik segítik a gondolkodás fejlődését? Az egyéni tapasztalatok, a gondolkodási sémák, a mozgásos aktivitás.

Hol szerezheti a kisgyerek a tapasztalatot? Séták, kirándulások alkalmával, ha valós helyen megfigyelheti a dolgokat.

A fogalmak elsajátításában fontos szerepe van a cselekvésnek, de ehhez kell, hogy szóbeli magyarázatot kapjon a felnőttektől.

A gondolkodás a tárgyakról kialakult szemléletes képek, fogalmak, valamint műveleti készségek formájában felhalmozott ismeretekre és képességekre támaszkodik.

A felidézett tapasztalatok az új helyzetben történő alkalmazás folyamatában új elemekkel gazdagodnak és a gondolkodási sémák tovább fejlődnek. A gyermeki értelem fejlődésében igazi minőségi változások, ugrások figyelhetők meg a 7. életévben.

Az értelmi fejlesztésnek feltétele a helyes módszerek megválasztása, a megfelelő eszközök biztosítása és a jó óvónő - gyerek viszony.

Az óvodás gyermek értelmének megnyitása elsősorban érzelmein keresztül lehetséges. Fejlődése az érés és a fejlesztés együttes hatásaként jelentkezik.

A kisgyerek létszükséglete a játék, ebben él és fejlődik. A játék az egész személyiségre hat és a tanulás számtalan lehetőségét hordozza magában.

Feladataink az értelmi nevelés területén:

- Építünk a fejlődés, fejlesztés szempontjából a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre, tevékenységvágyra.
- Figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat.
- Tudjuk azt, hogy mindenki a saját énjén keresztül érzékeli, észleli, értékeli a világot.
- Kielégítjük a testi, lelki, szellemi szükségleteket.
- A gyerek egyéni sajátosságait ismerve fejlesztjük képességeit.
- Megismertetjük a társadalmi, természeti környezettel, amivel szoros érzelmi kapcsolatot alakítunk ki.
- Helyi lehetőségekre támaszkodva, igazodva az életkori sajátosságokhoz biztosítjuk az értékközvetítést.

3.3. Inkluzív nevelés

Célunk: hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával, intézményünk biztonságot nyújtó, természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hova tartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől.

A differenciált módszerek, eszközök alkalmazásával alapozódnak meg az életben való eligazodást segítő alapkészségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előre lépésükhöz szükséges képességekhez, ismeretekhez.

Az együttnevelés célja a teljes integráció.

Óvónői feladatai a sikeres integráció megvalósításához:

- ☐ A környezet tárgyi feltételeinek megteremtése (akadálymentesítés, speciális eszközök, játékszerek beszerzése)
- ☐ Felkészülés a gyermekek sajátos nevelési igényeiből (szakirodalom, beszélgetés a szülővel, szakemberrel)
- ☐ Személyes példamutatással elfogadtatja a gyermekcsoporttal, szülőkkel, munkatársakkal az integrációs nevelés elveit.
- ☐ Konzultál a szakemberrel, igénybe veszi a segítségét, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési tervet készít
- ☐ Differenciált fejlesztéssel biztosítja, hogy a gyermek a maga szintjén és ütemében, képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni.
- ☐ A fejlődés nyomon követését természetes élethelyzetben, folyamatosan végezi, tapasztalatait a gyermek egyéni lapján rögzíti.
- ☐ A cselekvésbe ágyazott tevékenységhez kellő időt, alkalmat biztosít.
- ☐ Nagy mennyiségű, változatos (taktilis, mozgásos, látási, hallási) ingerek biztosításával bővíti a gyermekek tapasztalati és ismereti körét
- ☐ Az alapmozgások, a szociális készségek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése
- ☐ Az adekvát játékhasználat elősegítése.
- ☐ A nevelőmunkát közvetlen segítő munkatársat tájékoztatása nevelési elképzeléseiről, módszereiről, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánja a gyermekek fejlesztését megvalósítani.
- ☐ Inkluzív pedagógia a dajka munkájában, az óvónő és a dajka együttműködése:
- ☐ Szerepváltás a dajka munkájában
- ☐ Óvónő dajka kapcsolata a gyermek számára modell értékű
- ☐ A dajka kompetens szerepkört tölt be.
- ☐ A dajka, segítő szerepet tölt be.

Felvállaljuk a következő fogyatékkal élő gyermekek fejlesztését:

1. Érzékszervi fogyatékos, nagyothalló gyermek

Cél: a nagyothalló gyermek - ugyan különböző mértékben, de közelítse meg halló társaik nyelvi teljesítményét.

Óvónő feladatai:

- ☐ A nyelvi kommunikáció megindítása.
- ☐ A kommunikációs igény és a tevékenység állandó erősítése
- ☐ A beszédértés javítása.
- ☐ A beszédérthetőség folyamatos fejlesztése.
- ☐ Szókincsfejlesztés.

2 . A beszéd fogyatékos gyermek:

Cél: Az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése alapozza meg a tanulási zavarok megelőzését.

Óvónő feladatai:

- ☐ Működjék együtt a logopédussal, a szülővel.
- ☐ A beszélő környezet legyen minta a gyermek számára.
- ☐ Bábozzon, és adjon lehetőséget a gyermek bábozására.
- ☐ Sokat meséljen énekeljen.

3. A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek nevelése

Cél: A gyermek egészséges énképe, önbizalma, kudarcűrő képessége, önállósága kialakuljon.

Óvónő feladata:

- ☐ A gyermek érdeklődési területének feltárása
- ☐ Feladattudat, ismeretszerzési motiváció kialakítása
- ☐ Figyelem fejlesztése

- ☐ Nyelvi kifejezőkészség, kommunikációs készség fejlesztése anyanyelvi játékokkal, drámajátékokkal
- ☐ Vizuális tevékenység biztosítása nagy felületen
- ☐ Énekes játék közben sikerélményhez juttatás
- ☐ Mozgásigény kielégítése, mozgáskoordinációs képességek fejlesztése

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1. Személyi feltételek

Az óvodában 7 álláshely van.

Az óvoda dolgozói:

- felsőfokú végzettségű óvónők száma:	3 fő
- középfokú óvónői végzettséggel rendelkező óvónő száma:	1 fő
- pedagógiai munkát segítő szakképzett dajkák száma:	2 fő
- konyhai kisegítő munkát végzők száma:	1 fő

Minden dolgozónk kömlödi lakos. A főiskolát végzett óvónők munkájuk mellett, illetve GYES alatt tették le az államvizsgát. 1 főnek van szakvizsgája.

A gyermekekkel csoportonként két óvónő foglalkozik éves váltásban.

Az óvónői párok évek óta állandósággal működnek együtt. A kialakult párkapcsolatok kiegyenlítik, erősítik egymást. Nevelési módszereik, illetve elvárásaik közel egyenlőek. Fontos, hogy tudjanak együtt tervezni, munkájukat összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni.

A csoportközi óvónői kapcsolatok jók, gyakoriak a kollégák óvodán kívüli kapcsolattartása is.

Fontos feladatunknak tartjuk a mai gyermekek neveléséhez a folyamatos önképzést, továbbképzésünk szinten tartását. Az itt szerzett sokféle szakmai ismeret, speciális fejlesztő pedagógiai eljárások, módszerek segítik a nevelőmunka és a problémával küzdő gyermek fejlesztésének eredményes megvalósítását.

Az óvodapedagógus modell, példakép a gyermekek előtt. Alapfeladata a rábízott gyermekek nevelése.

Pedagógiai és pszichológiai felkészültségével tartsa szem előtt az alábbiakat:

- Ismerje a rábízott gyermekek életkori szükségleteit.
- Alkalmazza a differenciált, egyéni fejlesztést.
- A gyermek fejlődését nyomon követi, erről személyiség lapot vezet, erről a szülőt tájékoztatja.
- Módszereit változatosan alkalmazza a különleges nevelési igényű gyermekekre is.
- Rendelkezzon a gyermekek iránt megnyilvánuló együtt érző, oda és ráfigyelő magatartással.
- Etikusan viselkedjen az óvodán belül és kívül.
- Igénye van az önképzésre, részt vesz a továbbképzésen.
- Problémamegoldó képességgel rendelkezik.
- A család mellett partnerként rész vesz a nevelési folyamatban.
- A gyermekek fejlődését szolgáló módszereket, értékeket, normákat közvetíti a szülők, kollégák felé.
- A helyi nevelési program alapján, a gyermeknevelés során megválasztja módszereit, eszközeit.
- Gondoskodik a gyermek testi épségének megóvásáról.
- Közreműködik a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában.
- A gyermekkel elsajátíttatja a közösségi együttélés szabályait.
- Tiszteletben tartja a gyermek és a szülő jogait.
- A nevelőmunkát segítők (dajkák) vonják be a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe.
- A gyermekeket a helyes viselkedési normák betartására neveli.

A nevelőmunkát segítő dajkák a közösség tagjaként valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatokban, döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítsék a legjobb megoldás kialakítását.

A nevelőmunkánkat segítő kollégák munkája nagyon fontos óvodánk jó hírnevéhez. Az óvoda külső – belső területeinek tisztaságára, gondozottságára a dajkák igényesek. A gyerekek nevelése terén is aktív segítői az óvónőknek, különösen a gondozási feladatok ellátásában.

Munkabeosztásukat is úgy alakítottuk, hogy intenzívebben segítsék az óvodapedagógus nevelő munkáját, és aktívan részt vegyenek a csoportok napi életében. Valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája szükséges a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében

A logopédus óraadóként heti két alkalommal foglalkozik az erre rászoruló gyermekekkel.

4.2. Tárgyi feltételek

Mára kívül – belül megérett az épület egy nagy felújításra, bővítésre, akár egy új óvoda építése sem elképzelhetetlen., mivel a hiányzó helyiségek kialakítása a jelenlegi épületben nem kivitelezhető.

Tároló helyiségeink szűkösek. Tornaszoba nincs, ezért a foglalkozásokat a lehetőségek szerint a szabadban, vagy a csoportszobában oldjuk meg. A tornaterem kialakítása, létrehozása megkerülhetetlen követelmény.

A két csoportszobához két mosdó és WC – helyiség, valamint egy öltöző áll a gyermekek rendelkezésére.

A konyhai helyiségekben történik a Főzőkonyháról átszállított ételek kiadagolása és a mosogatás.

A felnőttek komfortérzetét egy szűk kis öltöző és egy mosdóhelyiség elégíti ki.

A hivatalos ügyek intézésére, valamint a szülők fogadására megalázóan kicsi irodahelyiség áll rendelkezésre.

Nincs az óvodának orvosi -/elkülönítő/, fejlesztő-, nevelői – szobája. Az eredményesebb munkát gátolják az épületből adódó hiányosságok.

Óvodásaink részére tágas udvar biztosítja a játék, a mozgás, a levegőzés feltételeit.

Az udvar EU szabványnak megfelelő átalakítása jelenleg is folyik.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára való figyelemmel helyezük el.

A szakmai eszközjegyzék alapján az óvoda eszközállományát folyamatosan pótoljuk. Ehhez folyamatosan figyelemmel kísérjük a pályázati lehetőségeket.

Szükségszerű és elengedhetetlenül fontos a játékkészlet, a fejlesztési eszközök, az elhasznált textíliák, a tanulási folyamatokhoz szükséges eszközök pótlása, bővítése.

Kömlőd községhez közigazgatásilag hozzátartozó Parnak pusztáról menetrend szerinti busszal járnak a gyermekek az óvodába, felnőtt kíséretük megoldott.

4.3. Az óvoda kapcsolatai

4.3.1 Az óvoda és a család kapcsolata

A kapcsolattartás célja:

- A gyermek fejlődését az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja.
- Az óvoda ismerje el a családi nevelés elsődlegességét, tisztelje a szülőket.
- Törekedjen a diszkrét, korrekt, partneri együttműködés kialakítására.
- Az óvoda minden dolgozója előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz.

Óvónő feladatai:

- ☐ A szülőket erősítse meg szülői szerepében
- ☐ Adjon lehetőséget beiratkozás előtt a HOP megismerésére, az óvodalátogatásra.
- ☐ Ismerje meg a családra jellemző főbb tudnivalókat. (a gyermekek családban elfoglalt helye, a család nevelési célkitűzései)
- ☐ Vegye figyelembe a családok egyéni igényeit, szokásait.
- ☐ Találja meg a kapcsolatteremtés, az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb módját minden egyes családdal.
- ☐ Fokozott figyelemmel kísérje a hátrányos és veszélyeztetett környezetből érkező gyermekek fejlődését.
- ☐ Reálisan tájékoztassa a szülőket.
- ☐ Tegye lehetővé, hogy a szülő gyermekéről és az óvodában történő eseményekről minden információt időben megkapjon.
- ☐ Saját példájával hasson a szülőkre.

- Tudatosítsa a szülőkben, hogy a gyermekek közösségi érzéseit a család is formálja.
- Tegye lehetővé, hogy a szülők beláthassanak, bemehessenek a csoportszobába.
- Hívja fogadóórára a szülőket indokolt esetben.
- Ismertesse meg a szülőkkel az óvoda rendjét, feladatait, elvárásait, „A helyi óvodai nevelési program”-ot szülői értekezletek alkalmával.
- Hallgassa meg a szülők gondjait, javaslatait.
- Szervezzon közös programokat, ünnepeket a szülőkkel együttműködve.
- A Szülők Óvodai Szervezetének tagjaival működjön együtt, alakítson ki közvetlen kapcsolatot.

Az óvodavezető útján kapcsolatot tartson az illetékes gyermekjóléti szolgálattal a gyámügyi igazgatásról szóló, valamint a közoktatásról szóló törvény előírása szerint.

Óvodai életünk a családi nevelésre épít. Jó esetben az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.

A szülőkkel, családokkal való kapcsolat alakításában az óvoda a kezdeményező. (Az óvónők hiteles éltetői a Nevelési programunkban foglaltaknak.) Az óvónők gondoskodnak arról, hogy a kapcsolatteremtés és-tartás hagyományos formái tovább éljenek, gazdagodjanak.

A kapcsolattartás formái:

- Beszélgetések

- Közös programok, ünnepek

- Fogadóóra

A fogadóórát a szülő és az óvónő egyaránt kezdeményezheti. Fontos, hogy az óvónő mindig felkészülten vegyen részt ezeken a megbeszéléseken /a gyermek munkáival, saját feljegyzéseivel/

Megtartását célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint, időpont egyeztetés után lebonyolítani.

- Szülői értekezlet

A szülői értekezleteken megismertetjük a szülőkkel Nevelési programunk lényeges elemeit. Kiemelten figyelünk arra, hogy a helyi program alapelveiről, a játék és mese, mint gyermeki létszükségletről részletesen is szóljunk. Fontos feladatunk a szülők szemléletformálása. Minden fórumon hangoztatjuk, hogy az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést./pl. a szülői megbeszéléseket mindig valamilyen közös játékkal kezdjük- ezzel is hangsúlyozva a játék fontosságát-, és utána elmondjuk, hogy konkrétan az a játék milyen területeket fejleszt/.

A szülői értekezlet idejéről, témájáról a csoportos faliújságon keresztül legalább egy héttel előbb tájékoztatni kell a szülőket. A szülői értekezleten jelenléti ív írása és jegyzőkönyv készítése kötelező.

Az óvoda vállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direktebb módszereit is /pl. gyermekneveléssel kapcsolatos cikkeket helyezünk ki a faliújságra, vagy ajánljuk a szülőnek.

A szülők közösségét intézményünkben általában 3 főből álló Szülői Szervezet képviseli. A kapcsolattartás, az együttműködés folyamatos. Lényegesnek érezzük, hogy elsődlegesen a Szervezet tagjai ismerjék meg és fogadják el az óvoda nevelési koncepcióját.

4.3.2.Az óvoda és az iskola kapcsolata

A kapcsolattartás célja:

- Tartalmi kapcsolat kialakítása az iskolával, a gyermekek zavartalan iskolakezdésének érdekében.
- Kapcsolatunkban érvényesüljön a kölcsönös nyitottság, a bizalom, egymás munkájának megbecsülése, megismerése.

- Tegyük lehetővé, hogy a gyermekek pozitív élmények útján ismerkedjenek meg az iskolai élettel.

Óvónő feladatai:

- ▣ Teremtse meg a feltételeit, hogy a gyermekek leendő tanítója minél teljesebb képet kapjanak az óvoda mindennapi életéről, nevelési céljáról, feladatairól, és a gyermekekről.
- ▣ Gyermekközpontú szemléletével hasson a gyermekeket befogadó iskolára.
- ▣ Fokozatosan tegye alkalmassá a gyermekeket az iskolai életbe való bekapcsolódásra és a tanulás megkezdésére.
- ▣ Tegyen meg mindent, hogy a gyermekek érdeklődéssel és örömmel induljanak iskolába.
- ▣ Látogasson el az iskolába a gyermekekkel együtt.
- ▣ Kísérje figyelemmel a gyermekek iskolai beilleszkedését.
- ▣ Működjön együtt a családdal és a Nevelési Tanácsadóval, az iskolába lépés harmonikus megvalósítása érdekében.
- ▣ Tájékoztassa a szülőket a gyermekek fejlettség szerinti iskolakezdésének lehetőségeiről.

4.3.3. Az óvoda és tagintézmények kapcsolata:

A kapcsolattartás célja:

Az azonos területen dolgozó, de más intézményegységhez tartozó munkatársak együttműködésének elősegítése, a kölcsönös előnyök és a partneri viszony megteremtése, ápolása.

Óvodavezető feladatai:

- ▣ Az intézmény egységeken belüli kapcsolatok elveinek kidolgozása
- ▣ Az együttműködést elősegítő feltételek biztosítása
- ▣ Közös nevelőtestületi értekezletek szervezése
- ▣ Óvodák egymás közti látogatása

4.3.4. Az óvoda és az Oroszlányi Kistérségi Szakmai munkaközösség kapcsolata

Kapcsolattartás célja:

- Rendszeresen részt veszünk a szakmaközi megbeszéléseken, rendezvényeken.
- Tájékoztatjuk és részt veszünk egymás rendezvényein.
- Közös programokat is szervezünk pl. „Nemcsak a munkának élünk” elnevezéssel évente egy nap a kistérség óvónői közös kiránduláson vesznek részt.

Az óvodavezető feladata:

- ☐ Kísérje figyelemmel a szakmaközi rendezvényeket, tájékoztassa a munkatársakat az ott elhangzottakról
- ☐ Tegye lehetővé a munkatársaknak a rendezvényeken való részvételt

4.3.5. Az óvoda és a művelődési intézmények kapcsolata

A kapcsolattartás célja:

- Válogassunk igényesen a nevelési feladataink megvalósulása érdekében.
- Tartsuk szem előtt és védjük meg az óvodát az olyan káros közművelődési törekvésektől, melyek szemben állnak óvodapedagógiai elveinkkel.
- Érvényesítsük a kölcsönös nyitottságot.

Óvónő feladatai:

- ☐ Készítse elő a gyermekeket érzelmileg a közművelődési intézmények látogatására.
- ☐ Fejlessze a gyermekek kulturális magatartását.
- ☐ Kapcsolatainkat körültekintően szervezzük, mely az információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődését hivatott közvetíteni.

- ☐ Munkánkkal segítséget kívánunk adni a családoknak ahhoz, hogy problémájuk esetén hova forduljanak, és tanácsainkkal utat mutassunk szabadidejük hasznos megszervezéséhez.

4.3.6. Az óvoda, az egészségügyi és a nevelési szakemberek kapcsolata

A kapcsolattartás célja:

A gyermekek egészséges testi, lelki fejlődésének követése, segítése.

Az óvónő feladata:

- ☐ Szükség esetén segítség kérése
- ☐ Kapcsolat kialakítása, ápolása, az egészséges életmód kialakítása terén
- ☐ Jelezze, ha bármilyen szervi deformitás gyanúja felmerül

4.3.7. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

A kapcsolattartás célja:

Tartalmi kapcsolat kialakítása, hogy óvodai nevelésünk céljaihoz, feladataihoz, a szükséges anyagi és erkölcsi feltételeket biztosítsa.

Óvodavezető feladata:

- ☐ Tájékoztassa a fenntartót az aktuálisan felmerülő szülői elvárásokról, igényekről és problémákról.
- ☐ Az óvoda rendezvényeire meghívót küld, mert fontosnak tartjuk, hogy a fenntartó ismerje az óvoda munkáját.
- ☐ Tájékoztassa a fenntartót az óvoda szakmai munkájáról.

4.3.8. Az óvoda és a Nevelési Tanácsadó kapcsolata

A kapcsolattartás célja:

- Az intézmény segítse a szülő, és a pedagógus nevelő munkáját, és az óvoda nevelési feladatainak ellátását – nevelési tanácsadás – tanulási képességet vizsgáló szakértői tevékenység – gyógypedagógiai tanácsadás.
- Erősítsük szakmai kapcsolatainkat pedagógiai munkánk eredményessége érdekében szakmai segítőinkkel.
- Törekszünk az aktuális problémák időbeni megoldására, szükség szerint segítség igénybevételével.

Óvónő feladatai:

- ▣ Kérjen segítséget szükség esetén.
- ▣ Tájékozódjon az aktuális rendezvényekről.
- ▣ Kérje ki a szakember véleményét a gyermek fizikális állapotáról és szomatikus fejlettségéről értelmi fejlettségéről. Vegye igénybe a segítségüket.
- ▣ A beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermek problémáinak feltárása, valamint a fejlesztést célzó foglalkoztatása érdekében folyamatos kapcsolatot tartson a nevelési tanácsadás szakemberével a gyermek érdekében.
- ▣ A sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez vegye igénybe a szakember segítségét az adott területen.

4.3.9. Az óvoda és a Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat kapcsolata

A kapcsolattartás célja:

- A közoktatási törvény, a gyermekvédelmi törvény előírása szerint, a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítése.
- A veszélyeztetettség megelőzése.

Óvónő feladatai:

- Tartson kapcsolatot az érintett családdal.
- Jelezze, ha a gyermek fejlődésében problémát észlel.
- Készítsen feljegyzést a gyermekek fejlődéséről, tapasztalatáról.
- A vezető útján köteles az illetékes gyermekjóléti szolgálatot értesíteni, ha a gyermek veszélyhelyzetbe kerül.

4.3.10. Az óvoda és az egyház kapcsolata

A kapcsolattartás célja:

Hogy azok a gyermekek vegyenek részt a hitoktatáson, akiknek a szülei igényelték a részvételt.

Óvónő feladata:

- A hitoktatóval kölcsönösen együttműködve találja meg az óvodai életrenddel való összhangot.

A hit- és vallásoktatás megszervezése, a feladatok ellátása, a tevékenység ellenőrzése nem tartozik az óvoda feladatai közé.

4.4. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi óvodai nevelési program alapján történhet, és a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja. 1993/94 nevelési évtől vegyes csoportokat alakítottunk ki. A vegyes életkorú csoportok kialakítását indokolja a település gyermeklétszáma, az életkori megoszlások aránytalansága, valamint ez a szerkezet biztosítja a szülők azon igényét, hogy a testvérek, rokonok, barátok egy csoportba élvezzék az óvodai éveiket. Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével.

A gyermekek fogadását nagy körültekintéssel szervezzük, lehetőséget teremtünk az anyás-apás befogadásra. Elismerjük a családi nevelés elsődlegességét.

A gyermekek óvodába lépésüktől a beiskolázásig egy csoportszobában ugyanazon óvónői páros és dadus néni mellett nevelődnek. A csoportok közegeből adódóan társas közegük évről – évre változik, az állandóság megtartása mellett.

A csoportszobák egymásra nyílnak, így mindig van lehetőség a másik csoporttal való találkozásra, illetve a közös játéokra.

4.4.1. Napirend, hetirend

A napirend, heti rend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik.

A program pedagógiai szemléletéből adódóan elsődlegesnek tartjuk a gyermek játékát, ezért a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk.

A napirend tekintetében az udvarra történő kimenetel és bejövetel időpontjának meghatározása a csoport sajátosságait figyelembe véve kerül kialakításra. Mivel az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van – az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával-, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vettük.

A hetirend kialakítása a két csoport előzetes egyeztetése után történik. Tekintettel kell lenni a csoportok közötti áthallásra, az eszközök használatára./matematikai készlet, tornaszerek stb/

A hetirendet és a napirendet a gyermekcsoport pedagógusai alakítják ki és a csoportnapló tartalmazza.

A mi napirendünk:

6:30 – 10:30 óráig	szabad játék, szabadon választott tevékenység, reggeli,
10:30 – 11:30 óráig	udvari játék, levegőzés
11:30 – 12:30 óráig	öltözködés, mosdóhasználat, ebéd, előkészület a pihenéshez,
12:30 – 14:15 óráig	pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
14:15 – 16:00 óráig	átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék

4.4.2. A tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat –(vallási, nemzeti, etnikai), figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak.

Az óvodáskorú gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek, azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét.

A tevékenységek közül egyedül a mozgásfejlesztést célzó testnevelést szervezzük kötött formában.

Ennek indokai:

- a mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvónőtől fokozott figyelmet igényel.
- A testnevelési játékok sor –és csapatversenyei, a különböző fogó – és labdajátékok több gyermek egyidőben történő részvételét igénylik.

A kötött foglalkozás is lehetőséget ad a differenciálásra, az egyéni fejlődési ütem figyelembevételére. A gyermek, ha igényli, a foglalkozás befejezése előtt kiléphet a tevékenységből.

4.4.3. A fejlődés nyomon követése

A gyermek fejlődését fejlettségmérő lapon rögzítjük, és követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket folyamatosan rögzítjük, az elért fejlettségi szintet dátummal regisztráljuk. Ezeket az információkat tartalmazó dokumentumokat a gyermek személyiségdossziájában tároljuk.. Amennyiben a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménnyel is rendelkezik, úgy ez a dokumentum is bekerül a dossziéba.

V. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

5.1. A játék

Célja:

A gyermek legelemibb szüksége, létformája, ezen keresztül fejlődik egész személyisége, alakul erkölcsi értékítélete, a játék a normák-értékek-szabályok alakításának egyik színtere.

A gyermek önként, szabadon, belső késztetésből, kíváncsiságból játszik. Közben ismeretekre, tapasztalatokra tesz szert, új információkhoz jut, tanul. A tanulás, mint tevékenység a játékból indul ki és fejlődik.

Ha jól szervezzük a játékot, akkor az óvodáskor végére kialakul a tudatos munkavégzés és a tanulás iránti vágy, a feladat és felelősségvállalás képessége.

Kisgyerekkorban a világ még egy és oszthatatlan, műfajok nélküli szépség. Egybeolvad a játék, munka, tanulás.

A gyermek életkori sajátosságai miatt a gyakorlatban nem lehet szétválasztani a tevékenységformákat, hiszen minden tevékenységben más - más módon és arányban, de jelen vannak a játék, munka, tanulás mozzanatok.

Minden gyerekkel vele születik a cselekvési vágy az önmaga és a világ dolgai iránti érdeklődés. Ez a belső motiváció, amely szilárd alapot nyújt a fejlődéshez. A kisgyerek cselekszik, tevékenykedik, próbálja erejét.

Tapasztalatai hatására csak rá jellemző módon érzékeli, észleli a valóságot. A gyermeket a kíváncsisága, megismerési vágya arra ösztönzi, hogy próbálkozzon, kísérletezzon. A kísérletezés során sokirányú tapasztalatot gyűjt.

Jól sikerült tevékenység örömet ad, ezért az örömet újra át akarja élni. Új próbálkozásba kezd, új tudásra tesz szert, új örömhöz jut.

Inspiráló környezet segítő hatására egyre több dologról szerez tapasztalatot természeti és társadalmi környezetéből.

A gyermek személyisége életkori adottságaiból adódóan leginkább komplex tevékenységen keresztül fejlődik, több érzékszervet mozgósító cselekvések hatására.

Ebben az életkorban játszani, dolgozni, tanulni, a világot megismerni, felfedezni belső szükséglet és örömforrás.

A kisgyerek élete minden percében tanul és minden élvezhető percet játékként él meg.

A kisgyerekek és a felnőttek kapcsolata a játék során alakulhat ki legjobban **a képzelet és érzés összehangolódásával**. A gyerek amikor játszik, érzés és élménysort játszik el. A játék indítéka ebben azonos: „ezt szeretném, ezt akarom érezni”.

A nevelő legfontosabb feladata: hagyni, hogy a kisgyerek eredetisége szabadon fejlődjék, ami természetesen nem azt jelenti, hogy mindent megengedünk neki, hanem azt, hogy teljes odafordulással bánunk vele, egészséges környezetet alakítunk ki a számára, jó szokásokra, életritmusra, korához illő fegyelmekre is szoktatjuk.

A nevelőmunka szempontjából rangsoroljuk a gyerekek szükségleteit.

Ezek fontossági sorrendet alkotva a következők:

- testi szükségletek,
- védelem, biztonság- és felnőtt-igény,
- mozgás, cselekvés,
- játék, képzelődés,
- mese, beszéd,
- együttlét a társakkal,
- és a kíváncsiságra alapozott, tágran értelmezett tanulás.

A testi szükségletek civilizált kielégítése mindenképp előtti való. Ezek önkényes késleltetése vagy agyonszabályozása kínzó feszültséget okoz. Tehát: vizet inni, WC-re menni, szabadon mozogni mindig lehet. Enni és aludni az egyéni igények és a legszükségesebb csoportnormák figyelembevételével kell és lehet. Erőltetésükkel vagy megvonásukkal sohasem fegyelmezhetünk.

A védelem és a biztonság iránti igényt állandó jelenlétünkkel elégítjük ki. Nem vagyunk mindig a középpontban, de sohasem maradhatnak magukra a gyermekek. Személyes jelenlétünkkel képviseljük a csoportos együttlét következő elemi szabályait:

- Hagyd játszani a másik kisgyereket!
- Ha rombolósdit játszol, a magadét építsd és rontsd szét!
Jobb a játék, ha a helyzetek kívánalmai szerint másoknak is átengeded, vagy együtt játszatok vele!
- Segíts, ha szüksége van rá és te erősebb, ügyesebb vagy!
- Igyekezz örömet szerezni másoknak, ez neked is jó!
- Mesemondáskor, alvásra készülődve légy csendben!

Összetett képességfejlesztési terület: **a játék. Szükséglet és létforma** a kicsinyeknek. Magába foglalja mindazokat a tevékenységeket, ismereteket, amelyek az óvodáskorú gyerekek számára kívánatosak. Elhanyagolásuk általános testi - lelki - szellemi leromláshoz vezet. Kezdetben a felnőtt az igazi társ, még a játékban is. Az egyéni fejlődéstől függően négy és fél, ötéves kortól kezd érdekessé válni a gyermekjátótárs. Minta, bemérési lehetőség, kezdeményező vagy utánzó partner. A társas, dramatikus jellegű, és szimbolikus tartalmú játékokhoz elengedhetetlen „a másik”. A csoportos játék az óvoda egyik vonzó kínálata. A kíváncsiságra alapozott, utánzással, cselekvéses próbálkozásokkal teli tanulás a gondolkodás, az értelmi fejlődés "hajtáscsúcsa".

Miért bízhatunk a JÁTÉK képességfejlesztő, ismeretépítő szerepében?

Hogyan építjük rá az óvodai gyermeknevelés teendőit?

Bár napjainkban többnyire elfogadják, és az országos alapprogram is megerősíti, hogy az óvodáskorú gyermekek számára a játék nem csupán szabadidős tevékenység a foglalkozások mellett, hanem létforma, a gyakorlatban mégis vannak bizonytalanságok a játék helyét, idejét, irányíthatóságát, a tanulásban betöltött szerepét illetően. Tapasztalhatjuk, hogy sok ember magától értetődőnek tartja, hogy a gyerek játszik, az iskolás tanul, a felnőtt dolgozik, vagyis az ember életének egyes szakaszaiban jellegzetes tevékenységformákon keresztül fejezi ki és tanulja önmagát, és a környező világot. Ebben a fő tevékenységformában rejtetten, életkoronként és egyénenként változó arányban a másik kettő is benne foglaltatik.

A kisgyermek játékában is működik a tanulás, gyakorlás, szabálykövetés, céltudatosság, a felszínen mégis minden a játék formájában jelenik meg. Gyakori,

hogyan a felnőtt csak a látszatra koncentrál, és azt próbálja a saját, ésszerű, valóságelvű módján értelmezni. A **lényeg**, amit a gyermek a maga módján igyekszik megjeleníteni, kivetíteni a játékcselekvések és fantáziák formájában, **elkerüli a felnőtt figyelmét**.

A kisgyermek folyamatosan találkozik a környező világ megnyilvánulásaival, amelyeket csak részben, esetleg egyáltalán nem ért meg. Ezek a feldolgozatlan tudattartalmak terhet, feszültséget jelentenek számára, amelytől szabadulni igyekszik. Vagyis képzelődésbe, cselekvésekbe átfordítva próbálkozik benyomásainak tagolásával, és rendezésével. Amennyiben a felnőtt ezt nem fogadja el, és a maga módján irányítani, fejleszteni, vezetni kívánja a felszíni játékformát, akkor legtöbbször elrontja, vagy megakadályozza a rejtett és a gyermek részéről tudattalanul előjövő tartalmak feldolgozását.

A lényegét másként jeleníti meg, mint a felnőttek, másként, mint ahogyan elvárják a logika, az ésszerűség szabályai alapján. **A játék nyelvén:** szimbólumok segítségével, tárgyak rakosgatásával, cselekvéssel teszi ezt. A két különböző nyelv két világra oszthatja az együtt élő felnőtt és gyermek gondolkodását. A felnőttek vagy értetlenül állnak a játszó gyermek mellett, vagy megmosolyogják, lenézik „komolytalan” megnyilvánulásait. Még rosszabb, ha javítani, korrigálni, a valósághoz igazítani próbálják a gyermek játékát „fejlesztés” címen. Hatéves korig a szóbeliség aránya is megnő. Már nemcsak „úgy tesz, mintha...”, hanem egyre többször használja a „mondjuk, hogy...”, „most azt gondolom, hogy...”, „mondd azt, hogy ...”, „mondjuk, hogy te vagy ez, vagy az és úgy csinálsz, hogy ...” kifejezéseket.

A gyermek **élménymaradványait**, emlékképeit, érzeteit tehát a **realitásnak egy másik szintjén: a képzelet másféle valóságában jeleníti meg**. Nem szakad el teljesen az adott, valóságos helyzettől, a realitástól, mégis kilép belőle, amikor játszik. Ez a kilépés azt jelenti, hogy a mindennapi élet tárgyait, jelenségeit, személyeit behelyettesíti más, az általa kitalált dolgokkal. Jelképesen, szimbolikusan formálja meg őket, egy látszólag teljesen különböző tárgy, vagy viselkedés segítségével. Szimbolikus kifejezéseiben hasonlóságot találhatunk a jelentéshordozó és a jelentett dolog között. Szimbólumalkotási képessége egyre gazdagodik. Mire négy - öt évesé válik, szimbolikus kombinációk segítségével teljes játék - jelenetek, majd folyamatok kidolgozására is képessé válik.

A szimbolikus játékok az óvodáskor igazi játékaik, de természetesen az érzékszervek funkcióját próbálgató, tapasztaló **gyakorló játékok** is, különösen, ha valami új dologgal ismerkedik meg a gyermek.

Szabályjátékok is folynak az óvodában; bár ezek spontán jellegűek és a szabályok a felnőtt jelenléte nélkül meglehetősen labilisak. A csoportos szabályjátékok virágkora a kisiskolás időszak. Ekkorra érik meg a gyermekek idegrendszere arra, hogy saját szempontjaikat háttérbe szorítva, másokkal egyeztetve, közös megegyezésekkel csatlás nélkül versenghetnek.

Konstruáló játék során alakul a szem – kéz koordinációja, finom motorikája, térészlelése, alak – és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája. Óvónőként fel kell ismernünk, hogy a gyerekekkel közös tevékenységünk valóban játék-e, vagy játszma, didaktikus játék vagy munka.

A játék jellemzői:

- **Önkéntes, és szabad.**

Szabad játék szabad akaratból, külső kényszerítő **körülmények** nélkül jöhet csak létre. Parancsra, vezényszóra, de még kérésre sem lehet játszani.

- A játékban az a legfontosabb, hogy **örömszínezetű.**
- Mert **nem a végeredmény,** a produkció a fontos. Magáért a **folyamatért,** az azt kísérő érzésekért, élményért csináljuk, indítéka magában a cselekvésben rejlik, ez a jutalom, a kielégülés is.
- Elképzelt világa túllép a mindennapok megszokottságán. **Valóságyszerű, de nem valóságos.**
- Ebből következően a játékokra **nem érvényesek a valóság idő és térbeli korlátai.** Időtartama a valóságos történésnél hosszabb és rövidebb is lehet: az egyszeri bármennyig ismétlődhet, bármikor lejátszódhat. Sok minden megtörténhet egy helyen és a legegyszerűbb játéktörténés is lefolyhat térben szétszórva. A játékot többnyire ennek ellenére térbeli elhatároltság, zártság jellemzi. A nagy, végtelen térből egy kis kuckó kikerítése. Gyakran tapasztalhatjuk, hogy a gyerekek székekkel, függönyökkel, különböző

berendezési tárgyakkal körülkerítik magukat, ezzel jelezve, hogy amit csinálnak, különbözik a felnőttek tágas, áttekinthetetlen világától.

- **Megfelel az életkori sajátosságnak.** Számára „egy a világ”, amelyet a játék képvisel és tükröz. Ez a kezdeti szinkrétikus látásmód természetesen változik az idő során, egy - egy, a gyerek számára fontos rész kiemelésével és egész fölé helyezésével. Csak ezután képes az analitikus látásmódra, amely elengedhetetlen feltétele lesz például az olvasástanulásnak.
- A játék lényeges eleme, örömforrása a **kockázat, a kiszámíthatatlanság** is. A meglepetésszerű következmények nem komolyak, ha nem sikerül valami, akkor sincsen baj. Éppen ezért meri szabadon és korlátok nélkül kipróbálni önmagát, érzelmileg biztonságos környezetben kísérletezgetni a tárgyakkal, a szerepekkel, lépegetni a valóság és a fantázia között, felfedezni, kipróbálni, társítani olyasmiket, amiket talán soha nem élhet meg a valóságban, (például úrhajózás, oroszánvadászat, medvévé változás, párbajozás, sárkányölés).
- A játéknak **sajátos, gyermeki rendje van**. Látszatrendje ellentétben áll a vasvilág rendjével. Ebben a rendben harmónia és szabadság van, mindennek oka és helye van, akkor is, ha a felszínen a felnőtt számára mindez rendetlenségnek látszik. **Jó rendetlenség** ez, amelyben a tárgyak úgy kapnak helyet, hogy kézhez állnak, mindig elérhetők, bármikor áttelekesíthetők a játék kívánalmi szerint. A gyerekszoba rendje nem hasonlítható egy tanterem, lakás, ruhásszekrény vagy éléskamra rendjéhez. A színes, nyüzsgő és állandóan változó folyamatok sorozatában a tárgyak laza, oldottan életteljes módon helyezkednek el, nem „útban vannak”, hanem a játék rendje szerinti helyükön. Például a mackó a szoba közepén lakik, ölében tartja a kisebbet, könyvekkel lakást kerítenek köréje, amelyben az életéhez fontos tárgyakkal is helyet kell kapniuk.

Az óvodáskorú gyermek a játékban él és fejlődik. Minden fejlődés értéknövekedés, amely az ember megismerő- és teljesítőkétségének gyarapodását, kreativitásának és önkiterjesztési törekvéseinek kibontakozását foglalja magában. A fejlődés belső tényezői közül legfontosabb a belső **érés**. Genetikailag programozott, biológiai jellegű folyamat, amelynek során a szervezetben megteremtődnek azok az alapfeltételek,

amelyek az embert alkalmassá teszik a környezeti hatások feldolgozására. Érthető tehát, hogy a **kisgyerek idegrendszere** ilyen értelemben **még nem kész**, amikor megszületik. Hosszú évekre, emberi és tárgyi hatások sokaságára van szüksége ahhoz, hogy kialakuljon benne a rugalmas alkalmazkodás képessége, a felnőttek által elvárt és kívánatosnak tartott szabályos működés. Kisgyermekkorban az idegrendszer érése főleg az **érzékszervi működésekben**, a mozgás fejlődésében és szabályozásának növekvő képességében mutatkozik meg. Később képes a gyerek környezetét utánozni, a látottakat, hallottakat elraktározni, próbálgatni, ismételni, variálni és belőlük újat is alkotni. Képzeteinek rugalmas mozgatásával, összekapcsolásával és szétválasztásával, a valóságtól eltérő módon való összeillesztésével - azaz **fantáziájának működtetésével** ügyességre, értelmi mozgékonyagra tesz szert. Viselkedése, gondolkodása csak fokozatosan válik céltudatossá. A fejlődéshez **külső feltételekre** is szükség van. A tanulás nem más, mint mindenféle tapasztalatszerzés, amely a külső környezettel való kölcsönhatás során keletkezik. A fejlődés feltétele, hogy az érési folyamatok minél gazdagabban mintázott környezetben jöjjenek létre, és a belső hajtóerők folyamatosan előbbre is haladjanak. A fejlődési folyamatban a gyerek egyre nagyobb kezdeményező szerephez jut. Kísérletezgetései során érdekes és változó visszajelentéseket szerez és igényel mind a tárgyi, mind a társas környezet részéről. Viselkedésének következményeivel kapcsolatosan bizonyos várakozásai alakulnak ki, és ha ezek létrejönnek, eltölti a hatékonyság kellemes érzése. Ez olyan megerősítő hatású, hogy további kíváncsiságra, tanulásra, tapasztalatszerzésre ösztönzi. Gondolkodása így sohasem áll le, folyton tanul, mert folyton játszik! Az óvodáskor végéig a gyermeki tapasztalatszerzésben a játék **spontaneitása** uralkodik. A fejlődést segítő külső ráhatások közül a legfontosabb az anya személye. Amikor igazán elválasztódik tőle a gyerek, vagyis óvodába kerül, még sokáig szüksége van arra, hogy az ott lévő felnőtt, az óvónő, személyében az anyát, annak érzelmi biztonságot adó szerepét pótolja. **A biztonságot az állandóság adja, amely** részben ugyanazt az egy vagy két személyt, részben pedig ugyanazokat a körülményeket, szabályokat, szokásokat jelenti. A felnőtt elsődlegessége, vezető szerepe nemcsak általában fontos, hanem a hétéven aluli gyerekek játékát is csak ez teheti igazán érdekessé és nyugodttá. Természetesen nem tagadható a **társaknak, a csoportnak** az egyénre gyakorolt fejlesztő hatása sem. A csoport hatásai közül legfontosabb, hogy a gyerek számára normákat szab és közvetít, valamint önbemérési lehetőséget nyújt. Mindez lényeges az

énkép és az éntudat kialakulása céljából. Baj csak akkor van, ha a csoport, a társak szerepét eltúlozzák, és elnyomják az én - fejlődés vonalát. A gyerek egészséges egocentrizmusa, saját szempontjainak, érdekeinek mindenekfelettsége szükséges velejárója az önmagáról való tudás kialakulásának. Így születnek meg a „Milyen vagyok én? ” „Mire vagyok képes? ”, "Meddig terjednek a határait?" és hasonló kérdések, és miközben ezekre választ keres, megkezdődik saját lelki folyamatainak a tisztázása is.

A fejlődés folyamatosan zajlik. A látványos minőségi átalakulások (ugrások) többnyire rejtetten zajló, lassú, átmeneti időszakok után következnek be. Ugyanazon gyereknél nem minden funkció változik meg egyszerre. A fejlődés tempója eltérő lehet. A fejlődési szakaszok egymásutánisága viszont állandó. Mindenkinek végig kell haladnia az egyes szakaszokon, nem lehet kihagyni, vagy kikerülni egyet sem. A fejlődésnek ezek az általános törvényszerűségei megkérdőjelezik az iskolaérettség fogalmának korábbi meghatározásait, illetve a gyerekek előre kigondolt szintre hozásának igényét. **Mindenféle fejlesztés, korrekció csak az életkorra jellemző, fő tevékenységi formában valósítható meg eredményesen.**

A gyermek játéka során elsősorban önmagát tanulja. Belső pszichikus folyamatait tisztázza, próbálja meg feszültségeit oldani, vágyait kielégíteni. Tagolatlan és rendezetlen félig értett tudattartalmait tisztázza, rendezi és tagolja. Utána, kipróbál, kitalál, hipotézis - magatartást folytat. Ha ebben megakadályozzák, ez sohasem pótolható! Vele született kíváncsisága arra ösztönzi, keresse is az újabb és összetettebb ingerhatásokat. Egyre nagyobb hatékonyságra és önállóságra törekszik önmaga és tárgyi - társas környezete felett. **Nem tud nem tanulni!** A tanulás közepesen erős motiváció esetén a legeredményesebb. Vagyis: a játék belső indítékai normális külső környezetben elegendőek ahhoz; hogy a gyerek tanuljon. A természetes motivációt megnövelő külső, kényszerítő, sürgető, elvárt jutalommal kecsegtető, vagy fenyegető hatások lerontják a valódi tanulási kedvet. Minden új ismeret akkor épül be igazán a kisgyerek gondolkodási sémáiba, ha **nyitott és befogadó állapotban** van. Olyankor, amikor szüksége van az adott ismeretre, felhasználja és alkalmazza azt.

A gyermekek által szabadon kezdett és folytatott, spontán játék az alap, a kiindulás, melyet az óvónő részéről támogató - engedő, melléálló - elfogadó attitűd kell, hogy kísérjen. Beavatkozásra, irányításra, „továbbfejlesztésre” nincs szükség,

kivéve, ha ezt a gyermek magától kéri, vagy olyan esetekben, amikor testi - lelki épségét veszélyezteti.

Az óvónő által kezdeményezett játék kínálatot jelent, amely az egész nap folyamán érvényes más-más formában. Az óvónő által kezdett játékba a gyermekek igényeik szerint **bármikor, bármennyi időre bekapcsolódhatnak,** mélyebben, vagy felszínesebben vehetnek részt benne. Saját szempontjaik és érdeklődésük alapján elvihetik a játszást másfelé, irányítói is lehetnek a játéknak. A játék bármerre elágazhat, az óvónő rugalmasan alkalmazkodik hozzá.

A sok szétszórt, egyéni, páros és kiscsoportos játék mellett rendszeresen szükséges az „**összeülés**”, az **együttlét is**. Jó beszélgetni, élményeket elmondani és meghallgatni, vagy egyszerűen csak egymás mellett lenni, a másikat mellettünk érezni. Gyakori, hogy a téli reggelek álmos szürkeségében a gyerekek maguktól az óvónéni mellé telepednek, mintegy vágyódva az otthoni meleg, meghitt hangulatra. Ilyenkor a napok ezzel az összebújással, halk beszélgetéssel, tervezgetéssel indulnak. Máskor mesehallgatás vagy mozgásos játék utáni időszakban kerül sor a közös együttlétre. Az óvónő nem „okít” vagy magyaráz, hanem a szó szoros értelmében véve egy a többi beszélgető között. Fontos a rugalmasság és a spontaneitás, az „itt és most” helyzetek, az óvónő fejében és lelkében lévő tudás. Azonban csak az lehet spontán és rugalmas, csak az tud rögtönözni és ügyesen alkalmazkodni, akinek van miből meríteni.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami az óvodáskorú gyerekeknek érdekes lehet.

A játék támogatásából adódó óvónői feladatok:

- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, és folyamatos fenntartása.
- A játékok a gyermekek által jól látható, elérhető helyen történő elhelyezése.
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék.
- A csoportszobában is használható mozgásos játékok biztosítása /pl. trambulín, fűles labda, henger a bújáshoz
- Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára.
- Kreatív önkifejezés fejlődésének segítése.

- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- A gyermekek közötti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.
- Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása/nem az életkornak megfelelő játék támogatása/
- Az új játékok használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együttjátás során.
- A szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ Szükségleteiknek és életkoruknak megfelelő játékot választanak.
- ☺ Örömmel, önfeledten játszanak.
- ☺ Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus játék.
- ☺ Bekapcsolódnak a közös játékba, több napon keresztül vesznek részt a játéktémában. Eljátsszák élményeiket.
- ☺ Feszélyezettség nélkül tudnak önállóan, vagy a társakkal játszani.
- ☺ Önálló, kezdeményező megnyilvánulásaik vannak.
- ☺ Kialakulnak a pozitív érzelmeik társaik iránt.
- ☺ Élvezik a szabályjátékot, képesek a szabályok betartására.
- ☺ Egyéni ötleteik, javaslataik vannak. Elfogadják társaik javaslatait, ötleteit.
- ☺ Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- ☺ Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.
- ☺ Szívesen segítenek és önmaguk is készítenek kiegészítő játékokat.
- ☺ Az ismert meséket dramatizálják, bábokkal eljátsszák

5.2 Vers, mese

Célja:

- A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek alakítása, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése.
- Járuljon hozzá az érzelmi biztonság megteremtéséhez.
- Növelje a kultúraértékek iránti fogékonyságot, segítse a gyermekek iskolai életre történő felkészítését

A verset a hangzás és a hangulat felől fogják meg a gyerekek. Mondóka, dramatikus szöveges gyermekjáték mindennap előkerül. A népköltészet verses anyaga **eleve mozgásos játék is**. Párban, kisebb csoportokban, közösen a játékörm kedvéért számtalan önkéntes ismétléssel ragad rá a gyerekekre. A nagy magyar költők versei, strófái egy - egy alkalmas helyzetben kifejezik a felnőtt kedélyállapotát, fokozzák a játék illúzióját. Szinte minden játékra indító képzetkörhöz találunk hangulatot felfokozó, ötleteket adó költői alkotást. **A vers játék a nyelvvel, az érdekesen, szépen hangzó beszéddel. Mondani kell és nem tanítani.**

A mesét nem feltétlenül szükséges az éppen abban az időben folyó játékhoz igazítani. Természetes kapcsolatukat azonban érdemes kiaknázni.

A játékban a gyermek többnyire fizikailag is élénk, és az elképzelt, átélt helyzeteket cselekvéssel és kihagyásos, utalásokkal átszótt beszéddel kíséri. Mesehallgatáskor egyértelműen befogadó, odahallgató, amivel sokkal mélyebbre hatol a nyelv birtoklásának, használatának lényegébe, mint amikor ő maga beszél. Ilyenkor a belső képsor csakis a szó segítségével elevenedik meg, a felnőtt képzeletet és érzelmeket megmozdító beszéde nyomán. Ennek a közlésformának a ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a hét éven aluli gyerekek figyelmét, mert ebből teljességgel hiányzik a közvetlen oktató szándék. A mese örömforrás és társas élmény, amely a játékhoz hasonlóan nagy belső energiákat mozgósít. Épp úgy, mint a játék, **nem az egyik óvodai foglalkoztatási lehetőség, hanem az egyetlen szóbeli közlésforma, amelynek segítségével a gyerekekkel szót válthatunk arról, ami a pillanatnyi kézzelfogható benyomásokon túl a legjobban foglalkoztatja saját személyét és a világegészt illetően.** A mese személyes és kozmikus abban az értelemben, hogy jelképeivel az emberi természet belső tájairól és a külső széles világ jelenségeiről ad tükörképet. Amit mesélünk, az mindig konkrét és érzéki, mégis térben és időben hatalmasan kitágított. Ezért kezdődik minden alkalommal a „Hol volt hol nem volt ..., volt egyszer”-rel az elbeszélés. A cselekmény mindvégig az átélés és nem az ésszerűség fonalán halad. Ezért természetes, hogy a népmesét valamikor többnyire felnőttek mesélték felnőtteknek.

Ki vagyok én? Honnan kerültem ide? Mi az, hogy élek? Mi lesz velem, ha elszakadok a szüleimtől? Miért nem maradhatok mindig kicsi és védett? Mi vár rám, ha valamit

nem tudok megtenni? Ki fog segíteni és hogyan? Mik a nagy örömök és szomorúságok? Hol vannak a végső határok és átjárhatók-e? Mik a titkok, amiknek megfejtése nagy veszedelembé sodorhat? Ilyen és hasonló kérdések foglalkoztatnak bennünket életünk különböző korszakaiban más - más szinten. Ezekre kísérel meg választ adni a mese, a művészet és a hit.

A népmesék erkölcsi nevelő hatása mélyen átjárja a személyiséget. A mesében az adott szót meg kell tartani, az ígéretet be kell váltani. A végakaratot minden körülmény között teljesíteni kell. A vándorlót be kell fogadni, az éhezőt meg kell vendégelni. Alvó embert vagy állatot nem szabad megölni. A küzdelmet szemtől szembe vívják, a harcmodorban az ellenséges szereplők megegyeznek, karral, karddal, varázslattal harcolnak. Aljasul csak a boszorkány támad. Rendre pórul is jár.. A gyengét, a kicsit védelmezni kell. A **gyermeki és mesei megfelelései** következtében mindez kimondatlanul is mélyre hatol és beépül a kicsik erkölcsi érzelmeibe és szabálytudatába.

A mesében a természet emberarcú. A Nap, a Hold, a csillagok, fű, fa, virág és különösen az állatok beszédesek, varázserejűek. Megszólíthatók és válaszolnak, segítenek és útbaigazítanak. A mesehős része, ismerője és formálója a világnak. A mese a gyermekkor lelki, érzelmi színvonalán jeleníti meg azt, amit mindnyájan elemi igazságként élünk át, hogy az embernek, mint teremtménynek feladata van a világban, meg kell küzdenie a rosszal, törekednie kell a jóra. Az ember sorsát hatalmas, titokzatos erő irányítja, de az élethelyzetek megoldásában neki is ügyesnek és okosnak kell lenni. El kell viselni a kudarcokat, fájdalmakat, ki kell találni a szokatlan megoldásokat a talpon maradáshoz. Kitartani a szerencsés végkifejletig.

Mindez az anyanyelven szól, egy ismert és kedvelt felnőtt tolmácsolásában. **A mese: az anyanyelv zenéje, észjárása a játékkal együtt a kicsinyek „tanuló iskolája”.** A mese nevelő hatása: a ráismerés, az előrelátás, a képalkotás, az illúzió feszültségének állapota és a **belső képzetáramlás begyakorlása.** A felnőtt beszédéből figyelhetik meg a gyerekek, hogyan kell elképzelt vagy megélt eseményeket tagolni, szavakra átfordítani, epikus távolságtartással másoknak elmondani, kölcsönösen egymásra figyelni. Mi ez, ha nem a későbbi tanulási folyamatok megalapozása?

Mindezt a tartalmat és hatást azonban elsősorban és majdnem kizárólag a szándékosság nélkül, ösztönszerűen és tökéletes költőiséggel kitalált, fejből mondott népmesék közvetítik. Ez az a műfaj, amit az ősmesélő és a továbbadó is mindig

komolyan vett, s amellyel azt az érzést tudta kelteni hallgatóiban, hogy amíg mondja, maga is hiszi. Így van ezzel a mai jó mesemondó is. Ezért **az igazi mese** az óvodában is **csak fejből mondható.**

Igaz, hogy néhány igazán nagy magyar író sikeres meséjének alkalomszerű felolvasása is jótékony hatással lehet a kisgyerekek nevelésére. Jó mesét, elbeszélést írni a legkisebbeknek csak a legnagyobbak tudtak.

A „hallgató”-meséhez ne kapcsoljunk feladatokat, ne kérdezzük vissza. Ne csináljunk belőle foglalkozást.

A mese -, vers tevékenységgel kapcsolatos óvónői feladatok

- ☐ Változatos irodalmi élmények közvetítése
- ☐ Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása
- ☐ A beszoktatási időszakban játsszon vigasztaló játékokat.
- ☐ Tudjon mondókákat, láncmeséket, verseket, meséket.
- ☐ Előadásmódjában érvényesítse a beszéd zenei elemeit, legyen modell szerepe a helyes, nyelvtanilag tiszta beszédben.
- ☐ Ismételje a gyermekek kedvenc meséjét.
- ☐ Érzékeltesse a versek, mesék képi világát
- ☐ Tudatosan válogasson a népi kultúra gazdag világából
- ☐ Használja ki a spontán adódó helyzeteket.
- ☐ Pihenés előtt egy szelídebb folyású mesét válasszon
- ☐ Hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a verseket ne kérdezzék ki, a mesék tartalmát ne kérjék számon.
- ☐ A szülők az önként elkezdett szöveget hallgassák végig- a kiejtés javíthatása nélkül és válaszoljanak a versekkel, mesékkal kapcsolatos kérdésekre.
- ☐ Tájékoztassa a szülőket arról, hogy a rendszeres együttlét és az élőszóban történő mesélés mit jelent a gyermek számára.
- ☐ Teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermekek meseélményeiket rajzzal és játékkal is kifejezhessék.
- ☐ A versekkel, mesékkal, mondókákkal erősítse meg a környezet megszeretettetését a hagyományápolást, az évszakok szépségét.
- ☐ Neveljen a könyv szeretetére, megóvására.
- ☐ Igényesen válassza ki, hogy milyen kulturális rendezvényen vesznek részt.

- Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezen túl a mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből
- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása
- Köpeskönyvek elérhetőségének biztosítása
- A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása
- Könyvtárlátogatások szervezése
- Színházlátogatások szervezése

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások.
- ☺ Várják, igénylik a mesehallgatást.
- ☺ Szóban kiegészítik az ismert meserészleteket.
- ☺ Képesek a hallottak képi megjelenítésére.
- ☺ Igénylik a hallott mese újrhallgatását.
- ☺ Kitalálnak meséket, történeteket.
- ☺ Szívesen mondanak spontán is meséket.
- ☺ Önállóan mondanak mesét, használják a gyakran hallott kifejezéseket, fordulatokat.
- ☺ Hanghordozásukkal érzékeltetik a mese hangulatát.
- ☺ A nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzik mondataikat
- ☺ Szívesen mondanak spontán módon is mondókákat, verseket.
- ☺ A hallottakat képekben megjelenítik.
- ☺ Igényük van a hallott irodalmi művek újrhallgatására.
- ☺ Könyvben kép alapján tájékozódnak, vigyáznak a könyvekre.
- ☺ Figyelmesen végighallgatják óvónőjüket, társaikat.
- ☺ Önállóan mondanak mondókát, verset.

5.3. Ének, zene, énekes játék

Célja:

- A közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket
- A zene keltse fel és fokozza az aktivitást, szabályozza a feszültséget, indulatokat keltsen és vezessen le.
- Teremtsen nyugalmat, mobilizálja a különböző érzelmeket, serkentsen a képzeletet, alakítsa a viselkedést.

Az énekes gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. Amikor csak lehet, énekeljen az óvónő és énekeljenek a gyerekek is. Lényeges, hogy a felnőtt ebben is biztos támasz legyen. Az az énekes játék a jó, amelyiknek egyszerű a szabálya. Így a zenére és a játéokra figyelhetnek a gyerekek. Az éneklés a csoportos játékok egyik lehetősége, de egyéb játékhelyzetből is következhet. (Például gyöngyfűzés mellett halkan dúdolhatjuk: „Ez a kislány gyöngyöt fűz ...”. Majd az elkészült színes gyöngysorokkal ékesítve játszhatjuk a Lánc, lánc eszterlánc ... kezdetű körjátékot). Az éneklést vagy a gyerekek kezdik, vagy az óvónő, vagy a délelőtti közös együttlétkor játszunk körjátékokat. A hallás- és ritmusérzék fejlesztő mozzanatokot a játékdalok magukban hordozzák. A zenei megformálásban az óvónő tudatos, de a gyerekek számára nem csinálunk belőle külön feladatokat.

A zenei elemeket a helyes, szép előadásmódból utánzással gyakorolják a kicsinyek. **Az élő zene, az éneklés** természetesen ösztönöz a tiszta, csengő hangképzésre, az egyenletességre, a mérőütés szívdobogáskénti lüktetésére, a tempó, a dinamika, a hangmagasság változásaira, a zenei súlyok kiemelésére. A dalok válogatásának szempontjai: a gyerekek által tisztán kiénekelhető hangterjedelem, az aktuális érzelmi állapot, a játékszabályok áttekinthetősége, a térformák és a mozgásanyag változatossága.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a migráns, a nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

A zenei nevelésből adódó óvónői feladatok

- ☐ Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képesség szintjének megfelelően
- ☐ A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal – és zenei anyagválasztás
- ☐ A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- ☐ Friss levegő biztosítása
- ☐ Kör és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása.
- ☐ A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- ☐ Az óvónő örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezi a tevékenységet.
- ☐ Juttassa zenei élményhez a gyermekeket.
- ☐ Biztosítsa a nyugodt és oldott légkört.
- ☐ Fejlessze a gyermekek zenei alkotókedvét.
- ☐ Hasson a zenei neveléssel a gyermekek érzelmére, értelmére.
- ☐ Tudatosan készüljön fel a zenei élmény átadására.
- ☐ Tegye lehetővé, hogy a szülők is megismerjék az ének-zenei nevelés anyagát.
- ☐ Hívja fel a szülők figyelmét a válogatás nélküli gépzene káros hatására.
- ☐ Segítse elő, hogy a családban ne törjék le a gyermek énekkedvét, önbizalmát.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ A mondókákat, dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel, egyénileg és csoportosan mondogatják, éneklük.
- ☺ A gyermekek gátlások nélkül, egyedül énekelnek.
- ☺ A dalt szöveg nélkül dúdolják, zümmögik, stb..
- ☺ Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, motívumokról, a mondókákat jellegzetes ritmusukról.

- ☺ A dalokat, dallammotívumokat visszaéneklük.
- ☺ Szívesen játszanak énekes játékokat.
- ☺ Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat (magas-mély, stb.).
- ☺ A hallásfejlesztést segítő fogalompárokat összekapcsolják a tempóváltoztatással, dallambújtatással, hangszínfelismeréssel.
- ☺ Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. A különbséget kifejezik cselekvéssel, mozgással.
- ☺ Rögtönözik a ritmust, mozgást, dallamot.
- ☺ Természetes tempóban járnak, segítség nélkül tempót tartanak.
- ☺ Érzékenyek a természet és a környezet hangjaira, felismerik a hangszínek finom eltéréseit beszédhangon, zörejen, hangszereken egyaránt.
- ☺ Megformálják az egyszerű táncos mozdulatokat.
- ☺ Élvezettel hallgatnak zenét.

Gyermektánc:

Célunk:

A gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve játékosan ismerjék és szeressék meg a néptánc, nemzeti mozgáskincs alapjait a népi gyermekjátékdalok, népzene, gyermekeknek szóló népzenei műalkotások segítségével.

A táncos mozgásanyag tartalma:

- Egyszerű alapmozgások és azok variánsai.
- Dal ritmusára történő lépés, járás körben, láncban, sorban különböző kapcsolódási és fogásmódokkal.
- Forgások szólóban, párosan, körben.
- Egyszerű lépésekkel alkotott különféle alakzatok, páros vonulások, vonulás – bújós játékok, párcserélő játékok, dramatikus táncok.
- A csárdás kialakítása oldallépés – zárás motívumból.
- Ugrások, szökkenések egyénileg és párosan.
- Egyszerű taps és csapáskombinációk.

A mozgásanyag tanítása a 4 – 7 éves gyermekek mozgáskultúrájának, tánckultúrájának fejlődését szolgálják.

Kihasználjuk a jeles napok, ünnepek köré csoportosítható népszokások, hagyományok adta táncalkalmak játékos felelevenítését (farsang, húsvét, pünkösd).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ Képesek a folyamatos táncos mozgásra.
- ☺ Mozgástempójuk igazodik a megadott dalhoz.
- ☺ Zenére tempót váltanak.
- ☺ Több összekapcsolt motívumot eltáncolnak.
- ☺ Mozdulataik szabályosak, táncos mozgásuk koordináltabb, egyre finomabb, összerendezettebb.
- ☺ Szívesen táncolnak bármelyik társukkal

5.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Célja:

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képe, szabad önkifejezése, gondolkodási műveletek fejlesztése a tevékenységek alatti beszélgetés során.

A gyermekek tér- forma- színeképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Lehetővé tesszük, hogy **bármikor** kedvük szerint gyurmázzanak, rajzoljanak, vagdossanak, hajtogassanak, barkácsoljanak a gyerekek. **Amit készítünk, a játék kelléke lehet.** Jó, ha a felnőtt köztük ül és ő is elfoglalja magát. A technikákat, az anyagokkal és eszközökkel való bánásmódot meg kell mutatni. Nem mondjuk meg, hogy mit csináljanak, hanem abban segítsünk, hogy hogyan és miből, mivel lehet valamit elkészíteni. Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra ösztönzünk. Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban.

Az eredményt nem minősítjük. Másról van szó: krétával, festékkel, papírral, fonallal, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. A természetes anyagok értékesebbek, más üzenetet hordoznak, mint a műanyag játékszerek.

A vizuális nevelésből adódó óvónői feladatok

- ☐ Megfelelő időt, helyet, és eszközt biztosít a gyermekek számára
- ☐ Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja
- ☐ Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra
- ☐ Az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat megtanítja és a szokások betartását figyelemmel kíséri: hosszú ujjú ruha feltűrése, kézmosás stb.
- ☐ A 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- ☐ A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait.
- ☐ Az 5-6-7 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti/pl. mozaik, kollázs, nyomatok/
- ☐ Bemutatja a gyermekeknek az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, a jellemző épületeket, hidakat, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit
- ☐ A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja
- ☐ Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- ☐ A balkezes gyermeket nem erőlteti jobb kézzel való munkálkodásra.
- ☐ Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észleléskor jelzéssel él a Nevelési Tanácsadó felé
- ☐ Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermeknek
- ☐ A mintázáshoz többféle anyagot is használ (gyurma, agyag, gipsz/
- ☐ A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal kiegészítővel növeli/termések, magvak, szárított préselt növények
- ☐ A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ Képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- ☺ Egyéni módon jelzik az elemi térviszonyokat.

- ☺ Élményeik, elképzeléseik, képzeiteik megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- ☺ Ismerik a színeket.
- ☺ Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság.
- ☺ Örülnek egyéni és közös munkájuknak.
- ☺ Fogékonyak a „szép” látványára.
- ☺ Téralkításban, építésben közösen vesznek részt.
- ☺ Az eszközöket célszerűen, biztonságosan, takarékosan és kreatívan használják.
- ☺ Véleményük van saját és társaik munkájáról.
- ☺ Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- ☺ Ismeri a hat alapszínt, azt bátran használja.
- ☺ Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- ☺ Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.
- ☺ Szem – kéz mozgása összerendezett.
- ☺ Térlátása korának megfelelő.
- ☺ Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- ☺ Vonalvezetése balról jobbra halad.

5.5 Mozgás

Célja:

- Fejlessze a gyermek természetes mozgását, segítse mozgástapasztalataik bővítését.
- Alkalmazkodó-akarati tulajdonságaikat fejlessze úgy, hogy a gyermek szabad mozgáskedve megmaradjon.
- Alakítsa testi képességeiket (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség)
- Segítse elő a gyermek biológiai fejlődését.
- Kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását.

A mozgásos játékok a kisgyermek egyik legkedvesebb játéka a mozgás. A futó-fogójátékok, szerepvállaló vagy utánozó játékok, a természetes mozgásokból

építkeznek, ősi és népi hagyományaink felelevenítése mellett a testi egészséget, edzést is szolgálják, amennyiben kint a szabadban játsszuk őket.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság - erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlás.

A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége folyamatosan fejlődik.

A mozgásfejlesztésből adódó óvónői feladatok

- ▣ A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe
- ▣ Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása
- ▣ Vegye figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.
- ▣ A szülőkkel együttműködve biztosítsa a megfelelő öltözéket.
- ▣ A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése
- ▣ A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a /csoportszobában, az udvaron, tornateremben/ gyermekekkel közösen, majd fokozott betartása.
- ▣ Mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
- ▣ Adjon lehetőséget, hogy az egyes gyakorlatokat ki-ki a saját képességei szintjén hajthassa végre.
- ▣ A helyes minta megismerésére adjon lehetőséget és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását
- ▣ Helyezzen hangsúlyt a nagy- és finommozgások fejlesztésére.
- ▣ Oldaliságot jelző csuklópánt használata
- ▣ Tiszta jó levegő biztosítása a teremben
- ▣ Az atlétikai gyakorlatok /futások, ugrások, dobások/ lehetőség szerint az udvarra történő szervezése.
- ▣ A tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciál, figyelembe veszi az egyéni fejlődési jellemzőket.

- Tartási rendellenesség gyanúja esetén a szülők bevonásával kérje szakember segítségét
- Szükség esetén a dajka segítségének igénybevétele
- Odafigyelés a gyermekek optimális terhelhetőségére
- A testnevelés foglalkozások szervezése elegendő időt hagy a gyakorlásra, illetve megadja a lehetőséget a tevékenységből való kilépésre.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- ☺ Sokoldalú mozgástapasztalatokat szereznek az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- ☺ Elsajátítják a természetes mozgások elemeit (járás, futás, ugrás, függés, dobás, egyensúlyozás).
- ☺ Szívesen függeszkednek, másznak udvari eszközökön.
- ☺ Kisebb akadályokat átugranak. Az ugrásokat talajérintéskor fékezni tudják.
- ☺ Kialakult a szem-kéz-láb koordinációja.
- ☺ Bátran gurulnak, hemperegnek a szőnyegen és a fűben.
- ☺ Tud rollerezni vagy biciklizni.
- ☺ Esztétikusan végzik a gimnasztikai gyakorlatokat.
- ☺ Magabiztosan (csuklószalag nélkül is ismerik az irányokat (bal –jobb), tudnak a térben tájékozódni.
- ☺ Különböző szereken, emelt magasságban egyensúlyoznak egy lábon.
- ☺ Szeretnek futni akadályok közbeiktatásával. A futás mennyiségét maguk határozzák meg.
- ☺ Ügyesen bánnak a labdával és más kézi szerekkel.
- ☺ Betartják és követik az adott szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor.
- ☺ Harmonikus, összerendezett a mozgásuk.
- ☺ Szeretik és igénylik a mozgást, kitartóak benne.
- ☺ Fizikálisan megerősödnek, kialakul a helyes testtartásuk.
- ☺ Kialakul az egészséges versenyszellem.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

Célja:

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti- emberi- tárgyi világ értékei iránt.
- A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása.
- Harmonikus kapcsolat kialakítása az ember és a környezet között, a gyermekek környezettudatos viselkedésének megalapozása.

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt a külső, ember alkotta, épített környezetet.

Tudjuk, hogy a szóbeli közlés a környezet alakításában nem lehet elsődleges, nem lesz belőle életforma, szokás.

Életformára, környezettudatos, természetbarát életformára pedig magával a mindennapi élettel tudunk nevelni.

/A környezettudatos magatartás módszertani kidolgozása külön mellékletben található./

Óvodáskorban kezdi a gyerek igazán felfedezni a világot. Mindent tudni szeretne, kíváncsisága, érdeklődése révén bővülnek ismeretei. A rácsodálkozás élményétől a megismerésen keresztül vezet az út oda, hogy a kisgyerek megszeresse és óvja környezetét.

Óvónő feladatai:

- ☐ A környezet tevékeny megismerésének óvónői feladatai épüljenek a gyermekek otthoni és óvodán kívüli tapasztalataira, ismereteire.
- ☐ Tárja fel a gyermekek családi hátterét és szokásrendszerét.
- ☐ Juttassa tapasztalatokhoz a gyermekeket, gyarapítsa ismereteiket környezetükről.
- ☐ Teremtsen alkalmat, időt, helyet, eszközt a környezeti kultúra alakítására.
- ☐ Adjon lehetőséget az érzékszervekkel való tapasztalásokra, élmények felidőzésére, vizsgálódásokra.

- ☐ Alakítson ki pozitív érzelmi kapcsolatot, tevékenysége legyen modell értékű.
- ☐ Személyiségével, értékrendjével legyen követendő.
- ☐ Kezdeményezzen könnyed, vidám, játékos tevékenységeket a számára.
- ☐ Kezdeményezzen a környezetvédelemmel kapcsolatos játékokat.
- ☐ Alapozza meg a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait.
- ☐ Biztosítsa a gyermekek számára a teret, az időt, az eszközt a spontán és szervezett, az alkalmi és folyamatos megfigyelések, az egyszerű kísérletek, a gyűjtések elvégzéséhez.
- ☐ Kísérje az ismeretnyújtást magyarázattal.
- ☐ Hagyja, hogy a gyermekek elmondhassák élményeiket és, tapasztalataikat.
- ☐ Segítse a szülőket, hogy felismerjék a gyermekek környezet iránti érdeklődésének fontosságát.
- ☐ Erősítse a szülőföldhöz fűződő érzelmi viszony alakulását.
- ☐ Szereztesen tapasztalatokat a helyi néphagyományokról, szokásokról, kultúráról.
- ☐ Szervezzen kirándulást a természettel kapcsolatos ünnepek alkalmával.
- ☐ Alakítsa ki a gyermekekben a környezet megőrzésére való igényt.
- ☐ Éreztesse meg a gyermekekkel, hogy természeti környezet nélkül nem létezik az ember, hogy védeni, óvni, ápolni kell azt.
- ☐ Tudatosítsa a gyermekekben, hogy csak azokat a „természeti kincseket hozhatjuk el” amit a természet elengedett.
- ☐ A matematikai tapasztalatszerzést természetes környezetben, játékosan valósítsa meg.
- ☐ Erősítse a közös feladat-közös élmény által a csoporttudatot, miközben az egyéni feladatmegoldás egyéni sikert biztosít.
- ☐ Segítse elő, hogy a gyermekek maguk fedezhessék fel környezetük formai, mennyiségi téri viszonyait.
- ☐ Teremtsen problémahelyzeteket, és adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek önállóan, kreatívan meg tudják oldani.
- ☐ Láttassa meg az ok- okozati összefüggéseket.
- ☐ Érzékeltesse a valóság relációit, fejlessze ítélőképességüket.
- ☐ Teremtsen jó hangulatot a tevékenységek során.
- ☐ Tartsa tiszteletben a gyermek adottságait.

- Teremtse meg a környezettel való harmonikus együttélés, a fenntartható fejlődés igényének kialakítását.
- Tudatosítsa a gyermekekben a szelektív hulladékgyűjtés, a komposztálás fontosságát, ismertesse meg ezek módját
- Tudatosítsa a gyermekekben a vizek, az állatok, a levegő, a föld védelmének fontosságát
- Nevelje a gyermekeket a szülők, nagyszülők (a felnőttek) munkájának megbecsülésére
- Játékos cselekedtetéssel, beszélgetésekkel ismertesse meg néhány égitest (Föld - a Nap - a Hold) jellemzőit
- Vonja be a családokat a gyűjtögetésekbe, az óvodai tevékenységek megismerésébe

A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik majd a gyermekek érzékenysége, és lapozódik meg a természettel együtt élni tudó és a természetet védő ember szokása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén.

- ☺ Tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozásukat, munkahelyét óvodánk nevét.
- ☺ Tudják születési helyüket, idejüket.
- ☺ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében.
- ☺ Ismerik a napszakokat, az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- ☺ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- ☺ Ismerik környezetük növény és állatvilágát és részt vesznek azok ápolásában, gondozásában.
- ☺ Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában
- ☺ Ismerik a közlekedési eszközöket.
- ☺ Ismerik a környezetükben levő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- ☺ Tevékenyen részt vesznek környezetük védelmében, megóvásában.

- ☺ A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10.-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- ☺ Tudnak párosítani.
- ☺ Megkülönböztetik a jobbra - balra irányokat, értik a helyeket jelölő irányokat (alá, fölé, közé, mellé, stb.)
- ☺ Kialakult a beszédhelyzetben és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- ☺ Megneveznek néhány égitestet
- ☺ Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés módját

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, a hagyományait, az adott tájra, helysége jellemző néphagyományok közvetítésére.

5.6.1 Hagományőrzés az óvodában

Az óvodai munkánkban eddig is hangsúlyt kapott a néphagyományok felelevenítése, megismertetése, megőrzése a gyerekekkel, szülőkkel.

Valljuk, hogy az erkölcsi nevelésünk fontos feladata a hazaszeretetre nevelés. Ennek első lépcsőfoka a közvetlen környezetünk, falunk: Kömlőd megismertetése és megszerettetése a gyerekekkel. Ehhez hozzátartozik a falu múltja, hagyományai.

A „népszokás” a kultúra hagyományozódásának spontán formája, az a keret, melyben a nép ünnepe és hétköznapija játszódik. Közösségi magatartásmód és cselekvésmód, olyan viselkedési mód, melynek a közösség tagjai alávetik magukat, mert megfelel az élő kulturális hagyományoknak.

Hagyományápoló munkánk során tartsuk szem előtt az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságait:

- a gyerekek tevékenységek útján ismerik meg a világot
- érzelmei vezérlik
- egocentrikusak
- mágikus, mitikus a világvéjük

Mi a feladatunk a hagyományőrzés területén?

- ▣ Figyelembe vesszük, hogy a kisgyerekek régen passzív részesei voltak a néphagyomány jeles ünnepeinek, számukra a mesék, dalok, mondókák, játékok világa volt nyitva.
- ▣ Úgy neveljük hazaszeretetre óvodásainkat, hogy megkeressük azokat a tevékenységi módokat, melyeken keresztül életkoruknak megfelelően, elemi szinten megismerhetik a magyarság történelmét, irodalmi, nyelvi, zenei, tárgyi kultúráját, hagyományait.
- ▣ A néphagyomány ápolásához hozzákapsoljuk a természet megismertetését, megszerettetését.
- ▣ A jeles napok megünneplésével segítjük önmagunkban, a gyerekekben, a szülőkből az „ünnepleni tudás” képességének kialakítását.
- ▣ Feladatunknak tekintjük a néprajzi ismeretek folyamatos gyarapítását.
- ▣ Tevékenyen készülünk a karácsonyra és a húsvétra, az ünneplés a családban történik.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban;

1. Népmesék; mondókák; köszöntő rigmusok; időjóslok; névcsúfolók; közmondások; találós kérdések: **VERS, MESE**
2. Tárgykészítő népi játékok: gyöngyfűzés; papírhajtogatás, nyírás; hímzés; mézeskalács-sütés; **VIZUÁLIS TEVÉKENYSÉGEK**
3. Határjárás; időjárás - jóslás; időjárás jelenségek, gazdasági munkák megfigyelése; környezetünk tevékenységeiben való részvétel; gyűjtögetés; felkészülés a „jeles napokra”: **A KÖRNYEZET TEVÉKENY MEGISMERÉSE ÉS MEGSZERETTETÉSE**
4. Dalos játékok, mondókák, dalok: **ÉNEK-ZENE**
5. Ügyességi és sportjátékok: **MOZGÁS MOZGÁSOS JÁTÉKOK**

5.7. A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Célunk:

A számlálgatás, méricskélés, a tér alakítása, az irányok megnevezése, a hasonlítgatások, összegyűjtés és szétválasztás, párosítás, az időbeliség felfedezése, megnevezése, a formák letapogatása.

Például a csipkebogyólánc hosszabb vagy rövidebb. Az építőjáték, a bútorok, paravánok felhasználása: térformálás. Bújócskázás közben az asztal alá, a szekrény mögé, a fa mögé, a bokor alá, a fal mellé bújnak a gyerekek. Nap mint nap hurcolják, halmozzák, szétválogatják a játékszereket. A valóság és a mese eseményei támpontokat nyújtanak a tájékozódáshoz. Labdázunk, színes kendőkkel, sálakkal, fonalgombolyagokkal, apró és nagyméretű játékszerekkel teszünk - veszünk. Megmérjük mekkorát nőttek a gyerekek, megszámláljuk hány tányért, kanalat tegyünk az asztalra és ugyanannyi poharat. Szemrevételezzük, hány csoki fér a mikulászacsókóba. Megkeressük a saját cipőnk, vagy a kesztyűk párját. Hajtogatáskor megfigyeljük a szimmetrikus formákat. Öltözködéskor magunkon tapasztaljuk ugyanezt. Elkerülhetetlen, hogy az óvónő ne használja, ne nevezze meg alkalmanként a térbeli, mennyiségi és formai vonatkozásokat, s a gyerekek ne figyeljenek fel azokra a tárgyak természetes tulajdonságaként.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladatok:

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játékok kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel
- Mozgásos feladatoknál a testrészek megnevezése, a velük végzett tevékenység megnevezése

- ☐ A térbeli viszonyok, az irányok és a helyzetek pontos megnevezése
- ☐ A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése
- ☐ A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- ☐ Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség

Fejlődés eredménye óvodákor végére

- ☺ Problémamegoldó készsége jó
- ☺ Számfogalma 10-es számkörben mozog
- ☺ Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni
- ☺ Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelel
- ☺ Képes részekből az egészet kirakni
- ☺ Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni kocka, téglatest
- ☺ Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni
- ☺ Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal
- ☺ Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait hosszabb, rövidebb, kisebb – nagyobb, több- kevesebb
- ☺ Az alapvető formákat felismeri, azonosítja kör, négyzet, téglalap, háromszög

5.8. Munka jellegű tevékenységek

Célja:

Hassa át a gyermekek mindennapi tevékenységét, az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során éljék meg a közösségért való tevékenykedés örömét, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet. A gyermekek értékteremtő együttműködési készségének fejlesztése játékos jelleggel, célra irányuló tevékenységeken keresztül.

A gyermek a munkavégzés során szerezzon ismereteket, információkat az őt körülvevő tárgyi világról, fejlődjön személyisége, társas kapcsolatai. Hassa át a gyermek mindennapi tevékenységét, pozitív érzelmi viszonytal végezze a tevékenységet.

.Óvodánkban a munka játékos jellegű. A játék és a munka közötti különbséget az jelenti, hogy a munkának mindig konkrét célja van, és többnyire külső irányítással folyik. A munka a gyermek óvodai életének szerves része, önként vállalt tevékenység. A nemek társadalmi egyenlőségét segítjük oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják.

Arra törekszünk, hogy a munkavégzés közben a gyermek megfigyeléseket végezzenek, tapasztalatokat gyűjtsenek természeti társadalmi környezetükről.

A munka elősegíti a gyermek önértékelési képességének és társas kapcsolatainak fejlődését.

A közösség által elismert munka öröme a közösségi kapcsolatokat erősíti.

Óvodánkban a későbbi munka iránti tiszteletet igyekszünk megalapozni.

Az óvónő feladatai a munkavégzéssel kapcsolatban:

- ☐ Erősítse a gyermekek közötti kötődést, a másokért végzett munka pozitív értékelésével.
- ☐ Ösztönözze a gyermekeket a feladatok elvégzésére.
- ☐ Biztosítsa az önálló munkavégzés lehetőségét minden korcsoportban.
- ☐ Tegye lehetővé a munkaeszközök megismerését, ésszerű használatát az udvaron is
- ☐ Tartsa szem előtt az egyes gyermekek egyéni sajátosságait.
- ☐ Biztosítsa a munka fokozatosságát, állandóságát és folyamatosságát.
- ☐ Törekedjen arra, hogy a gyermekek képességeiknek megfelelő munka feladatokat kapjanak, azokat begyakorolhassák.
- ☐ Alakítsa ki az önkiszolgálás szokás- és szabályrendszerét.
- ☐ Kapjanak a gyermekek kellő gyakorlási lehetőséget.
- ☐ Ösztönözze a gyermekek önértékelését, igény szintjének növekedését.
- ☐ Erősítse a gyermekek közötti kötődést a pozitív értékeléssel.
- ☐ Biztosítsa a megfelelő mennyiségű és minőségű eszközöket a naposoknak.
- ☐ Alakítsa ki a naposság vállalásának szokásait.
- ☐ Gondoskodjon a naposi munkafeladatok folyamatos bővüléséről.
- ☐ Adjon lehetőséget minden korcsoportnak az alkalmi munkák végzésére (ajándék készítése, teremdíszítés).
- ☐ Teremtse meg a feltételeit a növény- és állatgondozásnak.

- Teremtse meg az együttműködés lehetőségeit a családdal.
- Használjon ki minden olyan lehetőséget, amit az óvoda belső rendszere és környezete kínál (a benti és az udvari munka összhangját teremtse meg).

Minden gyermek elsődleges feladata a saját személyével kapcsolatos teendők megtanulása, de lehetőség szerint adunk részükre alkalmi megbízatást, bevonjuk őket képességeik szerint a környezet gondozásába.

Nem végzünk el helyettük semmi olyan tevékenységet, amelyre ők maguk is képesek.

Az óvónők és a dajkák türelmesek, hagynak időt a munkavégzésre.

A szülők figyelmét felhívjuk arra, hogy a gyermekek az önállósága érdekében nagyon fontos, az óvodában elsajátított tevékenységek otthoni gyakorlása.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

Önkiszolgáló tevékenység

- ☺ A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- ☺ Étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, szalvétát.
- ☺ Öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- ☺ Önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

Alkalomszerű munkák

- ☺ Pontosan megértik, mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik.
- ☺ Bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak.
- ☺ Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.
- ☺ Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.

Közösségi munkák

- ☺ A gyermekek szeretnek közösen dolgozni
- ☺ A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk

- ☺ Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- ☺ Szívesen készítenek meglepetést szüleiknek, kisebbeknek, az óvoda dolgozóinak.
- ☺ Naposi feladataikat önállóan, igényesen végzik.
- ☺ Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is.
- ☺ A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete)
- ☺ Vigyáznak játékaikra és rendben tartják azokat.
- ☺ Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák

- ☺ Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában.
- ☺ A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- ☺ Szívesen ápolják a növényeket csoportszobában, udvaron egyaránt.
- ☺ Télen gondoskodnak a madarak táplálásáról

5.9.Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Értelmezésünk szerint a tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok – sok mozgással és játékkal alakítható. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek kulcskompetenciák fejlesztését.

Célunk:

- Az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése.
- Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása.

- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

A tanulási tevékenységből adódó óvónői feladatok

- ▣ A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- ▣ Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- ▣ Szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- ▣ A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- ▣ A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése
- ▣ A tehetséges gyermek megnyilvánulásai:
 - intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
 - speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
 - viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
- ▣ A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:
 - a tehetség felismerése
 - a gyermek segítése a továbbfejlődésben
 - speciális szükségleteinek kielégítése
 - a szülő segítése gyermeke nevelésében
- ▣ Részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- ☺ A gyermekek érdeklődők, bátran kérdeznek
- ☺ Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- ☺ A tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek.

- ☺ A részképeség – és a tanulási zavaros gyermek időben a megfelelő szakemberhez kerülnek
- ☺ A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A Köznevelésről szóló 1993. évi LXXIX. Törvénynek a Tankötelezettségről szóló 6. és 7.§-a értelmében a tankötelezettség kezdetén minden gyermeket általános iskolába kell beíratni.

Az óvoda a tanköteles életkorba lépéskor a gyermek fejlettségéről szakvéleményt ad.

A szülő köteles a meghirdetett időpontban tanköteles gyermekét beíratni az iskola első évfolyamára. A gyermek iskolai felvételéről az iskola igazgatója dönt az óvoda véleménye alapján.

A testi érettséget az orvos állapítja meg.

A pszichikus érettség hiteles ismerői az óvodapedagógusok és a szülők. A problémás gyermekek iskolaérettségének megállapításában szakember ad segítséget.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolai életre való alkalmasságnak testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek mindegyike szükséges a sikeres iskolai munkához.

Az iskolai tanuláshoz alkalmasnak tekinthető az a gyermek, aki bizonyos testi érettséggel rendelkezik, mozgása egyre összerendezettebb, harmonikusabb.

Teljesítményszintek mérése és különleges vizsgálatok nélkül is iskolába valónak tekinthető a gyermek:

- Ha érdeklődő, kíváncsi, képes bizonyos ideig elmélyülten foglalkozni az önmaga által választott, vagy a felnőttek által ajánlott dolgokkal.
- Önállóan, leleményesen oldja meg a helyzeteket, játékában ötletei és elképzelései vannak, amihez a kivitelezés módját is keresi.
- Ha igénye van arra, hogy az elkezdett tevékenységet, játékot befejezze.

- Ha figyelmesen hallgatja a mesét és képes a felnőttekkel és társaival nyíltan, szorongásmentesen beszélni.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Ha tud kompromisszumot kötni, a társak és a felnőtt törekvéseit többnyire megérti.
- Jól utánoz, szeretne megfelelni környezetének igényeinek.

VII. Az óvoda hagyományos ünnepei

Az ünnepekre hosszan készülődünk. A közös készülődés, a közös tervezgetés, a holnap öröme távlatot jelenthet a gyermekek számára. Az óvodában célszerű minden alkalmat megragadni a hagyományok és az ünnepek kialakítására. Az óvodai élet szokásai, hagyományai, ünnepei, érzelmi átélése, gazdagon motivált tevékenységekre biztosítanak lehetőséget. Az évről évre visszatérő hagyományok biztonságot, megnyugtató eligazodást jelentenek a gyermekek életében, ezáltal erősödik bennük a valahová tartozás érzése.

Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplő ruhába öltözött felnőttek, gyermekek. Minden esetben a bensőséges, családi ünnepelést választjuk.

Az ünnep, a készülődés beépül a gyermekek játékába.

Ünnepeink:

A gyermekek születés –és névnapja:

Az ünnepelés csoportonként hasonló forgatókönyv szerint zajlik. Gyertyagyújtás után dallal, verssel köszöntjük az ünnepeltet. Az ünnepelt bábót kap ajándékba, melyet a felnőttek készítenek el.

Október 22. Pálóczi házhoz zászlót teszünk

Október 23:a két csoport közösen ünnepel, verssel, dalokkal.

Mikulás - várás:

Ez az ünnep meglepetés. A két csoport együtt várja a Mikulást. A Mikulást megérkezése után dalokkal, versekkel köszöntjük.

Karácsony:

Hosszú adventi készülődéssel, családi hangulatban zajlik. A gyerekek az adventi időszakban ajándékokat, díszeket, stb. készítenek.

Farsang:

A farsang bolondozós nap a Művelődési házban Ezen a napon mindkét csoport együtt ünnepel. A humoros versek, az alakoskodók és a tavaszköszöntők elmondása után táncsal, vígaszsággal üzzük el a telet.

Március15.:

Hazafias ünnep. Folklorisztikus hagyományai miatt a gyermekek számára is átélhető. A játékba ágyazott katonásdi, várjáték, vonulások érzelmi benyomást keltenek a gyermekben. Mesélünk a magyar huszárokról, csatákról. A zászló és kokárda készítése az ünnepléshez tartozik. A megemlékezést a falu emlékművénél tartjuk.

Húsvét:

A népszokások felelevenítésén és a hangulati előkészítésen van a hangsúly. Az óvodában a Húsvét locsolkodással, piros tojás ajándékozásával és tojásgurítással telik.

Anyák napja:

Családi ünnep. Verssel, dallal, gyermekrajzzal, virággal abban segítünk, hogy ez a szép, májusi vasárnap otthon is más legyen, mint a többi.

Május 11. A Pálóczi házhoz zászlót viszünk.

Gyermekhét:

Egy héten át minden nap valamilyen érdekes tevékenységet szervezünk a gyermekek számára.

Évzáró, iskolába menők búcsúztatása:

Az év közben megismert dalos játékokból, versekből állítunk össze egy csokorra valót. Az iskolába menőket az óvodában maradó társak verssel búcsúztatják. A felnőttek kis ajándékkal köszönnek el a búcsúzóktól.

Egyéb ünnepeink:

„Tök jó buli”:

Október elején közös barkács - és játék délután a nagyobb testvérekkel, szülőkkel .Este tóklámpa gyűjtés, és kiállítás.

Föld napja:

Április 22-én. Ebből az alkalomból meghirdetjük az „Egy palánta, egy gyermek” akciót, és közösen ültetünk virágokat az óvodában.

VIII. Sajátos feladatok, szolgáltatások az óvodában

8.1.Gyermek és ifjúságvédelmi munka az óvodában

Az 1997. évi XXXI. Törvény, **A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény** megállapítja azokat az alapvető szabályokat, amelyek segítséget nyújtanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodnak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről. A törvény meghatározza a gyermekek alapvető jogait, a gyermekek védelmének rendszerét, alapvető szabályait.

A megelőző gyermekvédelmi rendszer kulcsintézménye településünkön az önkormányzatnál működő gyámhatóság, valamint az oroszlányi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat.

Fontos a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal való együttműködés, hiszen a veszélyeztetettség feltárásához, megelőzéshez segítséget nyújtanak és közreműködnek a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátásában.

A pedagógus köteles az illetékes gyermekjóléti szolgálatot értesíteni, ha a gyermek súlyos veszélyhelyzetbe került, vagy kerülhet.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése. Általános elvárások közül –tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség-kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő- fejlesztőmunkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakozásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

Hátrányos helyzetű gyermek: az akinek a családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek:

- A család csekély bevétellel, alacsony jövedelemmel rendelkezik, amelynek nagy része vagy akár teljes egésze segély, nyugdíj, vagy ezekkel egy kategória alá eső bevétel, továbbá alkalmi munka után járó jövedelem.
- Szűkös lakáskörülmények, kis lapterületű lakásban több személy él együtt, így kevés az egy főre jutó alapterület.
- Egészségtelen lakhatási feltételek: - vizes, salétromos falak, nagy páratartalom, alagsori lakás, szuterén.
- A szülők alacsony iskolai végzettsége- csak általános iskolai , vagy olyan, érettségit nem igénylő szakképzettség, amelynek nincs munkaerő- piaci értéke.
- Deviáns környezet szocializációs ártalmai- alkoholizmus, drogfüggőség, játékszenvedély.
- Család hiánya- állami gondoskodásba vett, illetve onnan kikerült gyermekek, egyszülős család, elvált szülők.
- A beteg vagy korlátozott képességű szülők, akik fizikailag nem képesek gyermekük megfelelő ellátására, gondozására.

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek az: akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – a gyermek három éves korában legfeljebb a z iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított- magatartás, mulasztás vagy körülménykövetkeztében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy megakadályozza.

A gyermek veszélyeztetettségére utaló jelek:

- Fizikai bántalmazás.
- A gyermek szexuális zaklatása
- A szülői felügyelet hiánya.
- Elhanyagoló szülői magatartás.
- Hajléktalanság, rendkívül rossz lakáskörülmények.
- Pszichés bántalmazás.
- Éhezés, nem megfelelő táplálkozás.
- Indokolatlan hiányzás az óvodából.
- Minimális jövedelmi viszonyok.
- Az óvoda prevenciós, feltáró és problémákat megszüntető tevékenységet végez.
- Migráns gyermekek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmét.

A megelőzés feladatai:

- A gyermeki – szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában
- Rendszeres kapcsolattartás a gyermek szüleivel.
- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- A családot – gyermeket megillető kedvezményekhez való jutás elősegítése.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelmi szervekkel.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéltek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

A feltárás feladatai:

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, a problémák feljegyzése.
- A tünetek okainak megkeresése.

A megszüntetés feladatai:

- A felzárkóztatás megszervezése.
- Egyéni tehetséggondozás.
- Induló hátrányok csökkentése.
- A szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.
- A gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkel, jelzőrendszer működtetése.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

A Köznevelésről szóló 2003. évi LXI. Törvény 54.§-a (1) pontja alapján az óvodavezető fő feladata a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.

- A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezése és ellátása.
- A nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- A gyermekbalesetek megelőzése.
- A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése.

A nevelőtestület gyermekvédelmi feladatai:

- Elősegíti a hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járását.
- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedéseket javasol.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismeri és a gyermekvédelmi munka pedagógiai céljainak, feladatainak kidolgozása során figyelembe veszi.
- A veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kéri.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.

- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíti a gyermek családban történő felnevelését.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

A gyermekvédelmi felelős a nevelőtestület tagja, aki az óvodavezető megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat. Szervezi, irányítja és részvételével elősegíti ezen szempontok érvényesülését.

- A gyermekvédelmi munka koordinátora.
- A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a gyermekekre ható ártalmakat, megvédi őket a testi – lelki, erkölcsi károsodásoktól, ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.
- A nevelési év elején feladattervet, gyermekvédelmi munkaprogramot készít.
- Feljegyzi a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket, nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekeket.
- Szükség esetén családlátogatást végez a csoport óvónőivel, környezettanulmányt készít.
- Évente egyeztet a gyermekjóléti szolgálattal, szükség esetén az önkormányzat illetékes előadójával a nyilvántartást illetően.
- Tájékoztatja a szülőket gyermekvédelmi tevékenységéről, fogadóórájáról.
- Kapcsolatot tart a nevelési tanácsadóval, gyermekjóléti szolgálattal.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását
- A gyermekek érdekében teendő intézkedésekről tanácsot ad.
- Javaslatot tesz a különböző segélyezési formákra.
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében.
- Munkájáról nevelőtestületi értekezleten beszámol, írásos beszámolója az éves munkaterv része.

8.2.Szolgáltatások

1. Nevelési időn belül, ingyenesen biztosítjuk.

A gyermek rendszeres egészségügyi felügyeletét az óvoda orvosával, védőnőjével.

A logopédus minden gyermekre kiterjedő szűrővizsgálatát.

A logopédus foglalkozását a beszédhibás gyermekekkel, dyslexia megelőző terápiáját

2. Nevelési időn belül megszervezzük, a szülők anyagi hozzájárulásával, a szülők által igényelt nem kötelező egyéb szolgáltatásokat:

A színházlátogatást a színházban, valamint helyben.

Buszos kirándulást.

3. Az óvodai foglalkozásoktól elkülönítve, az óvodai életrendet figyelembe véve a szülők igénye szerint ingyenesen megszervezzük:

A hit - és vallásoktatását az egyház képviselőjével.

4. Az óvoda létesítményeit, eszközeit az ingyenes szolgáltatások igénybe vételéhez biztosítjuk.

8.3. Dokumentációs rendszer

Célja: a gyermekek fejlődésének nyomon követése, a nevelőmunka dokumentálása.

Dokumentumok:

1. Csoportnapló

Tartalma:

A csoportra vonatkozó adatok.

Befogadási terv.

A csoport szokás és szabályrendszere.

Pedagógiai tématerv.

Mese-vers repertoár.

Zenei anyag repertoár.

Napi megfigyelések

Munkavédelmi intézkedések, baleset megelőzési szabályok

Heti tématervek: négyhetenkénti tervezéssel

2. Személyiséglap:

Tartalma:

A gyermek adatai.

A gyermek anamnézise.

A befogadás tapasztalatai.

A gyermek fejlődésének menete.

Eseti megfigyelések.

Iskolai alkalmasság.

Óvónő feladatai:

A dokumentumok rendszeres, folyamatos, szakszerű vezetése.

IX. A helyi program törvényi előírásokkal való összhangja

Törvények, rendeletek:

A helyi óvodai nevelési program készítésénél és felülvizsgálatánál az alábbi jogszabályokat kell figyelembe venni és alkalmazni:

- 1993. évi LXXIX. Tv. A Közoktatásról, és annak módosításai
- 137/1996. (VIII.28.) MKM rendelet Óvodai nevelés országos alapprogramja
- Az előző kormányrendelet módosításáról szóló 221/2010.(VII.30) Kormány rendelet
- 11/1994. (VI.8.)MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- 1992. évi, többször módosított XXXIII. Tv. A közalkalmazottak jogállásáról
- 138/1992. (X.8.) Kormányrendelet a közalkalmazottakról szóló Tv. Végrehajtásáról a közoktatási intézményekben
- 1993. évi XXXVII. Tv. A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól
- 1997. évi XXXI. Tv. A Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 23/1997. (VI.4) MKM rendelet a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelvei
- 32/1997 (XI. 5.) MKM rendelet a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei
- 1/1998. (VII.24) OM rendelet a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről
- 3/2002. (II.15) OM rendelet a közoktatási intézményekben folyó minőségbiztosítás bevezetéséről
- Továbbá a helyi (a fenntartó által hozott) rendeletek

Érvényességi rendelkezések

A helyi óvodai nevelési program érvényességi ideje: 2010. szeptember 01-től visszavonásig.

A helyi óvodai nevelési program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

Kötelező:

- Jogszabályváltozás
- A fenntartó által meghatározott feladatváltozás

A helyi óvodai nevelési program nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a vezetőnek benyújtott írásbeli előterjesztés után, a nevelőtestület 50+1%-a kérheti .

Záradék

A Kömlődi Napközi otthonos Óvoda Nevelési Programjának nyilvánosságra hozatali módja:

A nevelési program formája:

Teljes program

Rövidített program

A **teljes program** megtalálható az óvoda nevelői szobájában, a mindenki számára elérhető, nyitott szekrényben.

A tájékoztatás módja:

- *Írásban:*

A csoportok faliújságján

Házirendben

- *Szóban:*

Szülői értekezleten

Fogadóórán

A program megtekinthetőségének ideje:

Hétfőtől csütörtökig naponta 7 órától 16 óráig, pénteken 7 órától 11 óráig.

A program megtekinthetőségének helye:

Az óvoda irodája

A **rövidített programot** évente a bejövő kiscsoportos gyermekek szülei, valamint az újonnan beiratkozó gyermekek szülei és a közvetlen partnereink kézbe kapják.

A Nevelési programból készült rövidített programunk tartalmazza:

Egyéni arculatunkat

Alapelvünket

Csoportszervezésünk elveit, módját

A szervezett tanulási formákat

Feltételrendszerünket

Szolgáltatásainkat

Legitimációs záradék

Véleményezte

.....
szülői szervezet képviselője

.....
dátum

Elfogadta

.....
a nevelőtestület képviselőjében

P. H.
dátum

Jóváhagyta

.....
a fenntartó részéről

P.H.
dátum

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, mely
..... számú határozatával elfogadta a helyi nevelési programot,
iktatószáma

2. A szülői szervezet véleményét bemutató
..... iktatószámú jegyzőkönyv.

3. Szakértői vélemény, intézményi iktatószáma

4. Fenntartói döntés a helyi nevelési program jóváhagyásáról
..... számú határozata,
kelte,
..... intézményi iktatószámon.

.....

dátum

.....

intézményvezetői aláírás és bélyegző lenyomat

Tájékoztatásul megkapják:

Nevelőtestület

Kocs ÁMK

Szülői Munkaközösség

Kömlőd Község Képviselőtestülete